

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

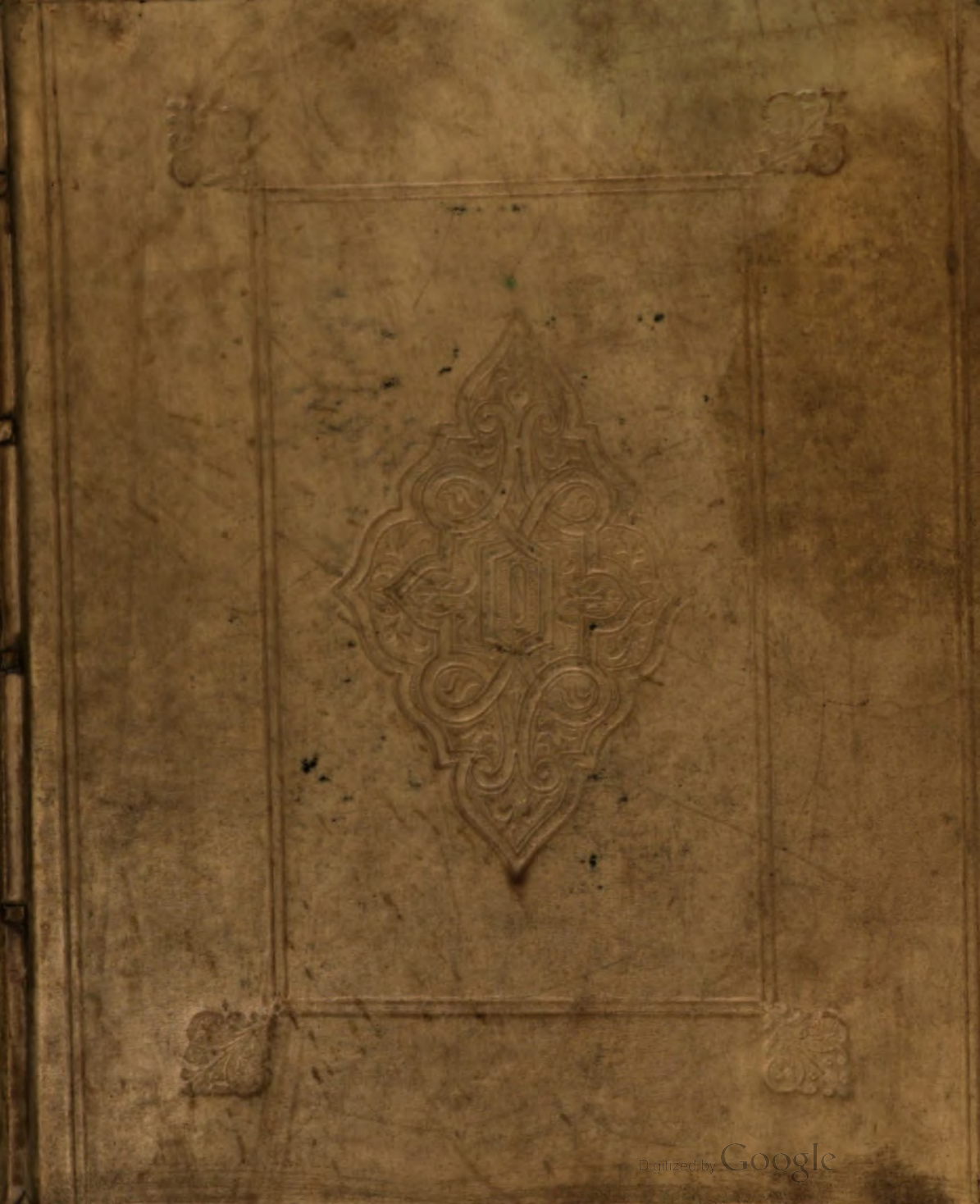
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

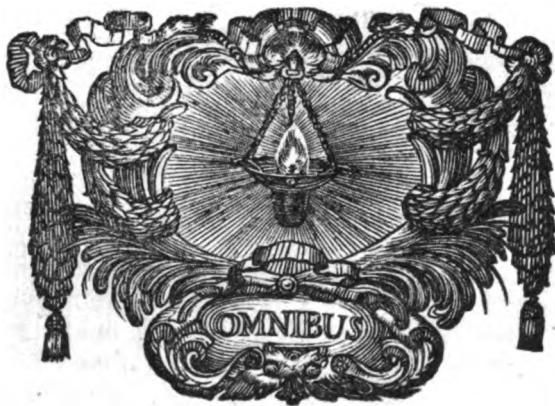
Dit werk is van
 Lambert van Harte Hermansz
 die in 1428 zijn merkwaardige "Aen-
 wendinge tot de Koninc van de Verheven
 deel vder Nederduitsche sprake" te Amsterdam
 in beschikgaf. —

G E M E E N S C H A P
Tuffen de
GOTTISCHE
S P R A E K E
En de
NEDERDUYTSCHÉ,
Vertoont

- I. By eenen Brief nopende deze Stoffe.
- II. By eene Lyste der Gottifche Woorden, gelyklydig met de onze, getrokken uyt het *Gothicum Evangelium*.
- III. By de Voorbeelden der Gottifche *Declinatien* en *Conjugatien*, nieuylks in haere *Classes* onderscheyden.

Alles gerigt

Tot Ophelderinge van den Ouden Grond van 't Belgifch.

AMSTERDAM,
By JAN RIEUWERTSZ. Boekverkooper en Stads-Drukker, in
de Beurs-straat, in 't Martelaars-Bock. 1710.

GAe, zwerf, myn Króóft, in't spits der pennen,
Tén Spot van die uw' sprack' niet kennen:
In Konft word Lof nog Spot geagt,
Ten zy van Kenners voortgebragt.

B R I E F
WEGENS DE
G O T T I S C H E
S P R A E K E.

M Y N H E E R A. V e r s v e z .

U We zigt om den grond der zaeken , die gy by der hand neemt , zoo veel doenlyk tot in den éérsten oorspronk te doorfnuffelen , heeft ook my aengenóópt om eene *Belgico-Gotbique* Lyfte op te stellen van de woorden , die met de onze gelyklydig zyn , en gevonden worden in 't *Glossarium* van Fr. Junius F. F. het welk agter 't *Gotbicum Evangelium* , door *Ulphilas* in de vierde ééuwe beschreven , gevoegt staat ; ten cynde gy , die de Gottische taele voor de moeder aenzaegt van de onze , in eenen opslag de oudste forme onzer woorden A. B. C. gewyze voor oog en kreegt.

Hier toe had ik niet veel aenporring van noode , als die het daer voor hield' , dat zonder kennisse van de oudheyd géén geruste en welverzekerde grondslag tot opbouw van onze spraeke te leggen was. Ik heb het dan ondernomen. En zie daer 't begéerde , en nog méér dan dat , tot voldoeninge van uw óógmerk volbragt.

In het aenleggen dezer Lyfte , en het opstellen myner aenmerkingen , ontdekte ik eenige opening en doorzicht wegens de *Declinatie* en de *Genera* dezer Gottise *Nomina* ; als mede wegens de *Conjugatie* van derzelve *Verba*. Dit verwakkerde my den lust in diervoerge , dat ik my niet ontzag tweemaal 't Werk van nieuws op te doorloopen ; op dat ik dat gene , 't welk verre 't voornaemste déél van de Letterkonst uytmaekt , zoo veel my mogelyk waere , onder de knie kregen.

Onder de *Nomina Substantiva* vond ik 'er vierderley van 't *Genus Masculinum* , vyfderley van 't *Faemininum* , en drierley van 't *Neutrum* ;

trum; en daer buyten weynige uytgezonderde; daerenboven tweederley *Adjectiva*, en drierley *Participia*; waer by ik eene proeve van *Pronomina* opzegt.

De *Verba* vond ik onderfcheyden in foorten, waerom ik die gene, welke in den loóp hunner veranderinge eenerley rooy hielden, onder eene zelfde *Classis* bracht; en deze wederom elk in zyn foorte byzonder afdéelde: aldus vind 'er Uw E. drierley van de eerfte *Classis*, festerley van de tweede, fevenderley van de derde, tweederley van de vierde, drierley van de vyfde, en fevenderley van de zesde *Classis*; welker elk in klank of verwiffelinge iets verfchilt.

Agter de *Nomina Substantiva* heb ik door M. F. en N. de *Genera*; en agter de *Verba*, door cyffergetallen, yders *Classis* afgebeeld. II. *Cl.* 3. beteekent, dat zulk een *Verbum* de derde plaets inde tweede *Classis* bekléed: aldus zyn de verbuygingen zoo van de *Nomina* als *Verba*, door behulp van beknopte teykens, lichtelyk op te maken.

Agter de *Præpositiones* heb ik haer *Regimen* aangewezen; en gelyk de onze veelal voor de *Verba* kunnen gevoegt worden, even zoo hebben de Gotten óók dit in gebruyk gehad.

Dog om de *Lyste* der gelyklydende woorden (behoudens dezelfde vrugt) beknopter te maeken; heb ik, uytgenomen eenige staeltjes, die te faemgevoegde *Verba* agterwege gelaeten, en in derzelver plaetse *Componitur* agter de *Præpositio* gefelt. 't Is insgelyks om kortheyd-wille gefchied, dat ik etlyke *Nomina Composita* en *Derivativa* (fchóón met die van onze taele gelyklydig) onder deze *Lyste* niet gebragt heb: agtende genoeg te zyn dat ik, by dezen, berigt dede; dat de Samenvoeging en Afscyding in de Gottife en onze fpraeke met elkander overeenkomt.

De Nederduytfche *Adjectiva* heb ik op E laten uytgaen, om van 't *Adverbium* onderfcheyden te zyn.

Wyders, alzo de Gottife *Ö* en *U* van omtrent eenerley kragt en gelyke waerde met onze *qu* of *kw*, of fomtyts als *w* alléén, fchynen te zyn, zoo heb ik by myne *Lyste* der gelyklydende woorden yder derzelver geplaeft agter die woorden, daerze inkomen; op dat by 't naezoeken in 't *Glossarium* geen twyffel overbleve, werwaerts men zig te keeren hebbe.

Als ik in 't Gottifche *gg* agter elkander in eene zelfde Silbe ofte *g* voor de *h* vond, las ik die even gelyk men by 't Grieks doet, name-lyk

Iyk als *ng* en *nk* by ons in de woorden *gang*, *dank* enz. hierom heb ik gestelt.

}	in plaetse van	}	enz.
gangan thankjan dzingkan		gaggan thagkjan dziggkan	

Ik heb de Gottise woorden met onze gewone Letters beschreven; op dat de lezing te gemakkelyker, en de gelykheid te duydelyker voorkome.

Dit voor zoo verre zulks 't voornaemste van myne gehoudene orde betreft. Nu zal 't niet ongevoeglyk zyn, dat ik hier op volgen laet eenige weynige aenmerkingen wegens de *Uytspraek*, *Waerde*, en *Veranderinge* der Gottise Letteren.

I. De Gottische *h*, ten eynde eener Silbe staende, lees ik als onze *g* of *ch*. (of als de Griekse *χ*) dus blyft dan de wortelklank onzer woorden in 't Gottische nog kenbaar: als, *ahrau* / Acht; *garahrittha* / Gerechtigheid; *huhruſ* / Honger; *ahjan* / Achten; *hauhittha* / Hóógheid; enz.

II. Der Gotten *ai* beantwoord meest al onze *é*: als, *hairto* / Hérte, enz. of onze *éé**, en *ey*: als, *dailjan* / Déélen, Deylen, enz.

ei... onze *y*: als, *reisan* / Ryzen; *steigan* / Stygen; *thein* / Dyn; *sein* / Zyn; enz. of de Latynse *i*: als, *peilatau* / Pilato.

au... onze *ó*: als, *hauru* / Bórd; enz. of onze *óó†*: als, *galaubjan* / Gelóóven, enz.

iu... onze *ie*: als, *diupan* / Diepen, enz.

u... onze *oe*: als, *bloth* / Bloed, enz.

u... onze *o*: als, *hzunna* / Bronne; *hibundan* / Bebonden, enz.

A 3

III.

* Deze *éé* trekt iets na 't gebléet der schaepen, waer mede der Franſen *ai* in 't woord *mais* overéénkomt.

† Deze *óó* is in klank gelyk aen der Franſen *eau*.

Deze onze harde *éé* en *óó*, wanneerze in dezelfde Silbe van geen conſonant agtervolgt worden, heb ik, volgens het agtbaerſte gebruyk, zonder bovenſtreping uytgebeeld; dog alwaer in dezelfde Silbe een conſonant volgt, aldaer heb ik my in dit geſchrift ééns van ſtreepjes willen bedienen: alles tot onderſcheyd tuſſen deze en onze zagte *ee* en *oo*; voor welke zagte ik inſgelyks, volgens 't gemelde gebruyk, als dan een enkele *e* en *o* geſtelt hebbe, wanneer géén conſonant in dezelfde Silbe agter opvolgt, ſchóón de klank lang zy.

III. Der Gotten *th* past op onze *d*: gelyk óók zy zelf hunne *d* veelal in plaetsen van *th* gebruykten; voornaemlyk wannér het woord, door verbuyginge, eenen naesleep krygt: dus *daitichs/ dailida; haubith/ haubida* &c. dog byna nimmer verandert de *th* in onze *t*, nogte de Gottise *t* in onze *d*.

Indien men op deze wyze de kragt der Letteren gaede slaet, zal men zoo groote gelyklydentheyd bespeuren tusschen de Gottise en onze tael, dat mogelyk igeene der Noordse minder, in *Dialekt*, van dezelve zal verschillen dan de onze: en het groote getal van Gelyklydende Woorden, alléén opgezocht uyt een boek dat kleyn van beslag is, en, door de rampen des tyds, zéér aenzienlyke brokken te deerlyk verloren heeft, geeft my een klaer bewys, dat niet alléén wy, maar óók alle de Noordse Volkeren, voor zoo verre die van den ander slegts in *Dialekt*, en in 't behouden van 't één of 't ander woord, dat by den nabeur versleten rackt, zyn onderscheyden, gezamentlyk met de Gottise uyt eene en dezelfde moeder gesproken zyn.

Deze gelykheyd blykt nog duydelyker, als men bemerkte, dat het onderscheyd in 't vormen van ons *Præteritum imperfectum* zynen grondslag vind in 't Gottische. Tweederleye voornaeme *Verba* doen zig op by 't Gottische; zulke naemlyk welke onder 't *conjugeren* geene veranderinge van Wortelvocael gedoogen, en daerom *éénpaerigvloeiende* genaemt worden; en zulke wederom, welke in 't *Præteritum*, of óók wel in 't *Participium* verwisseling van Wortelvocael onderworpen zyn; deze worden met goed regt *onéénpaerigvloeyende* genaemt. Dit onderscheyd van *éénpaerigvloeyen* en *onéénpaerigvloeyen* heeft óók plaets in onze taele, en, dat zéér aenmerkelyk is, vry net in dezelfde gedaente, en, byna zonder missen, op eene en dezelfde woorden. by voorbeeld, de gróóteste hóóp, naementlyk die van de eerste *Classis* is *éénpaerigvloeyende*, en vervormt zynen *Infinitivus* in een *Præteritum*, door agteraffnyding van *jan/ an/ on*; en wederaenlaffing van *ida/ aida/ oda*; als

Dailjan/ Dailida;
Fastan/ Fastaida;
Salbon/ Salboda;

En

En de gróótfte hóóp onzer *éénpaerigvloeyende* door agteraffnyding van *en*, en wederaenlaffing van *de*; als, Deelen, Dééldé.

Dog wanneer het Gottife *Præteritum* door verwiffeling van Wortelvocael, en door agteraffnyding zonder wederaenvoeging gemaakt word, gelyk by de *ontéénpaerigvloeyende*, naemelyk die van de tweede en derde *Classis*, als, *Puman/ Pam; Bidjan/ Bad; enz.*

Dezulke, zoo ze by ons nog in wezen zyn, hebben, byna zonder uytzondering het zelfde lot; als, Nemen, Nam; Bidden, Bad; *enz.*

Gelyk óók de wederzydfte *Participia* eenen fleep weder aennemén: als,

Pumans } Genomen; *Bidans/* Gebeden.
Garumans }

Terwyle die van de eerste *Classis* in 't *Participium* op *iths/ aiths/* of *oths* uytgaen, by 't Gottife; en oulinks op *et*, of tans by inkorting op *t* by ons. als,

Daliths/ Gedéélt, oulinks Gedeleet.

Fastaiths/ Gevafst Gevafstet.

Salboths/ Gezalfst Gezalvet.

Wyders komt óók het *Genus* der Gottife woorden *mééft* altyd met het onze overéén.

Het aangetrokkene in de *Ideâ Grammaticâ pag. 35.* wegens den *Articulus inseparabilis GE*, bevinde ik byzonder wel geflaegt te zyn: alleenlyk zoude ik dit voor 't naefte houden, dat de *Verba*, welke by ons zonder voorzetzél altans in gebruyk zyn, van ouds met en zonder *GE*, op beyde wyzen in zwang gingen: gelyk óók by het Gottife *mééft* alle de *Verba*, die de andere voorzetzels missen, nu met, dan zonder *ga* (dat onze *GE* beantwoord) gevonden worden.

Niettegenftaande de réétsgemelde overéénkomfte tuffen de Gottife Spraeke en onze, zoo vind ik egter geene reden om te denken dat wy de onze door overftroominge van hen ontfangen hebben. Zonder lange overhéérfching agte ik het buyten voorbeeld en onmogelyk te zyn, dat een tael eene vermenging, nieuwe wortelklanken, en verbaftering aenneme; veelmin t'eenemaal vernietigt zoude worden, en plaets ruymen voor eene nieuwer. de Gotten, en Wandalen hebben in de overhéérfching en het lange bezit van *Italien* en *Spangjen* op de Latynfche spraeke niet méérder kuanen gewinnen, dan daten

den grondftéén hebben gelegd van de *Italiaenfe* en *Spaenfe*; en de *Franken*, *fchoónze*, tot nu toe, zulk eene reek van éewen mééster zyn geweest van *Gallien*, hebben alléén die fpraeke in de tans levendige *Franfe* verandert; en in beyde gevallen hebben de taelen der overwonnene wel een ander klééd acngenomen, dog de Overwinnaers ondertuffen weynig minder dan den gautfen grond en wortelklank van hunne eygene fpraeke verloren.

Dog overmits ik den Grond- en Wortelklank, zoo wel van de andere Noordfe taelen als van de onze onverbaftert en dezelfde bevinde met de Gottife, zoo agt ik dat de éérste grondflag onzer fpraeke van oudsher, lang voor den bloey der Romeynen, met de éérste bevolking van onzen bodem, alhier geveft is geweest, én geene andere nogte méérder verandering geleden heeft, dan by zulk eene lankheyd van tyd en ruwheyd der tuffen ewen te verwagten is: Ik zegge *lang voor den bloey der Romeynen*, want dat deze geen en ledigen grond alhier gevonden hebben, is te baerblykelyk uyt den dapperen en befaemden wederftand onzer Voorouderen, toen men genotene dienft en trouw te fchandig beloonde, en 't regt van bondgenootfchap door fchelmfe dwingelandy zagt te verkrachten.

De natuere der zaeken met de bekende gefchiedeniffen vergeleken zynde, geeft, mynes bedunkens, óók genoegfaem aen de hand; dat de verfpreding der Noordfe volkeren al redelyk vroeg tot herwaarts henen zig uytgeftrekt heeft: want hoewel te giffen is, dat, by de verwerringe in 't opregten van Babels toren, en by de verftroyinge daer uyt gevolgt, de afwyking van den ander vooréérft niet verder geweest zy, dan dat elk gedagt hebbe zyne genomene zitplaetfe met goet genot ten aenzien van zyn onderhoud, en met goede veylighedy ten opzigte van zyn nabuerfchap, te kunnen gebruyken; nietemin dewyl de veehoeding, van ouds, der mééften bezigheyd was; zoo wierd een ruym beflag van onbeboude gronden vereyft. Daer na moeft de verméérdering der volkeren, en gevolgelyke nóótzaaklykheyd van méérder orde omtrent de geméénfchap en 't beftier, óók aanleyding geven éénsdéele tot uytbreydinge van woonplaets, en anderdéele tot Staet- en Land-gefchil, en daer uyt gerezene verwydering en afwyking. Voornaemlyk heeft dit te ligter moeten gebeuren by de verfpredelingen naer het Noorden: want allesints wat men van deze vermeld vind, komt daer op uyt, dat zy driftiger minnaars zynde van hunne vryheyd, en te ongeduldig om het juk eener Monarchale

GOTTISCHE SPRAEKE.

narchale regeringe te draegen, niet schróómden voor het barre Noorden, om door verre ontwykinge hunne vryheyd te veyligen; terwyle die van 't midden van Asia, méérder lafhartig de dienstbaarheyd kozen voor 't verlies van weliger landstrecken. 't Is geen wonder dan, dat die van 't Noorderdéel des aerdbodems, gedurende zoo vele eeuwen, in zoo onnoemelyke menigte van gebiedscheydingen verdéelt zyn geweest; dog dat die van de Middलगewesten géhéel vroeg en van den beginne af het hóófd gebogen hebben onder het onbepaalde opperbewind van een schrander of manhaftig Vorst.

En, hoewel uyt den korten byééndrang der menschen een gellepenheyd, uyt de verspreydinge een boersheyd ontfaet; waarom ook die van Asia en 't zuyder Europa méérder blyken van konsten en wetenschappen hebben nagelaten dan die van 't Noorden: egter vermoede ik niet dat de ruwheyd der Noordelingen zoo verre ging, als men geméénlyk daer van spreekt, en in den éérsten opslag wel giffen zoude. De beschaeftheyd hunner taele, die by de boersheyd niet kan huysvesten, is my bewys genoeg van geschiktheyd in zaeken tot een goede geméénschap gehoorig; schóónze in andere dingen die méér tot luyfter strekken, minder blyken van vordernisse nalieten.

Om de beschaeftheyd der Gottise taele wat breeder aen te toonen, zal ik eenige aenmerkingen hier op laten volgen: en hoewel dezelve door de vergelyking myner opgezochte en byééngevoegde Voorbeelden voor U ligtelyk te vinden zyn; egter vertrouw ik niet, dat deze uytbreyding U mishagen zal: te méér, dewyl deze myne verhandeling gants nieuw is, zoo ten opzigté der zaeken, als ten aanzien van de wyze der behandelinge en toepassing op onze taele.

Der Gotten *Nomina* veranderen in 't *Genus*, *Casus* & *Numerus*, men vind 'er wel beyde *Masculina* en *Feminina*, die uytgaen op a of g: als

atta & *daga* &c. by 't mannelyke,
patda & *sautja* &c. by 't vrouwelyke,

dog egter zynze onderscheyden in *declinatie*.

- De *Feminina* in a / als *azoo*, enz. verschillen allesints in *Declinatie* van de *Neutra* in u / als *hattu*, enz.

De uytgangen op *ta* / als *hatta* vind ik alléén eygen by het

B

Mas-

Masculinum; die op *ei* / als *Liutei*, enz. by het *Fœmininum*, en die op een *Consonant* zonder *g* daer achter, als *haubith* / *jer* / *hus* enz. (uytgenomen als en *weiss*) vond ik, beneffens die op *i* / als *hadi* enz. eygen by het *Neutrum*: en yder dezer soorten heeft haere byzondere *declinatie*.

Alléénlyk tuffen de *Masculina* & *Fœminina* op *us* uytgaende, die 'er niet vele zyn, vond ik géén teeken van onderscheyd, dan door bygevoegde *Adjectiva*.

De uytzonderlingen (*Anomala*) die ik gevonden heb, zyn weynige.

De *Verba*, zoo *Passiva* als *Activa*, zyn door de *Terminatien* onderscheyden in de *Modi*, *Tempora*, en *Personæ*, zonder hulpwoorden: alléénlyk gevalt my niet, dat ik hun *Futurum* van het *Præsens*, nogte hun *Præteritum perfectum* & *plusquamperfectum* van het *Imperfectum* niet verschillig vind; alzoo de Gotten ten tyde van Ulphilas het *Verbum Haban* / *hebben*, niet gelyk Wy te hulpe namen om de *Præterita* uyt te drukken. Hier uyt blykt de Oudheyd van dit *Gothicum Evangelium*, dewyl de Gotten, toenze mééster wierden van *Italien* en *Spangien*, al moeten overgegaen geweest zyn tot het hulpwoord *Haban* by het *Præteritum Perf. & plusq. perf.* vermits *Italien* en *Spangien* dat gebruyk van hen ontléent hebben, gelyk die van *Gallien* het van de Franken hebben geléert: zoo dat dit gebruyk, naer alle schyn, al méér dan 1200 jaeren oud is; en gevolglyk het *Gothicum Evangelium* nog ouder.

Terwyl ik dus, met het Letterkundige, U ophoude, dien ik niet onaengeroert te laeten, waer in voornaemlyk het onderscheyd der *Classes* bestaet.

Het *Character* van de éérste *Classis* heb ik in myne aenmerkinge over de gelykheyd der Gottise spraeke met de onze hier voren aengewezen: dat van de tweede en derde *Classis* desgelyks, voor zoo verre deze in den grond van de éérste verschillen, maer niet waer in zy van elkan- der onderscheyden zyn. Het voornaemste is dat die van de tweede *Classis* in 't *præteritum*, en in 't *participium passivum* elk in eene byzondere Wortelvocael verwisselen; als,

speitwan / speitw / speitwans / en speitwans.
bindan / band / bundans.
nūnan / nam / numans.

Ter-

Terwyle die van de derde *Classis* alléén in 't *Præteritum*, en niet in 't *Participium* van Wortelvocael veranderen, als

Hafjan / hof / hafang.
Bidjan / bad / bidang.

Die van de vierde *Classis* snyden wel, even gelyk die van de tweede en derde *Classis*, by het vormen van 't *Præteritum*, den sleep an van den *Infinitivus* af, maer doen óók daerenboven een voorzetting van een gantse Sillaeb, aen die vanden Wortelklank niet ongelyk, als **haitan / haitait / enz.** hoewel óók te mets de Wortelklank niet onverandert blyft, als **tehan / taitoh**; en **greitan / gaigrot. enz.**

By die van de vyfde *Classis* lyd het *Præteritum* verandering in de radicale consonant, als **thantjan / thanta / &c.**

en in de Wortelvocael, als **waichjan / waurhra**;
 en ook wel in beyden te gelyk, als **hzingan / hrahra**.

behalven dat het óók door den naesleep ta zich van de vorige *Classes* onderscheyd.

Die van de zesde *Classis*, welke mede, gelyk die van de vyfde in 't *Præteritum*, ta agter aen hebben, verschillen by den uytgang van het *Tempus præsens* in allen deele van die van de vorige *Classes*: waarom ik ook **Wifan** / vermits zéér onregelmatig (even gelyk WEZEN als nog by ons is) beneffens de verbuygingen van **Wifjan** en **Saulds** agter aen onder dezen rang geplætt heb, als passende by de *Anomala*.

De vervulling der opene plaetsen, voornamelyk by de *Verba Passiva*, heb ik ter oorzaeke van de weynige voorbeelden nog niet tot myn genoegen kunnen vinden: Niettemin verkoos ik mynen arbeyd, met dit gebrek, U te laeten toekomen, éér ik U onthouden zoude van iets daer ik dagt dat Uw E. naer verlangde. Ik twyffele niet, of door den tyd zal ik nog wel iets tot volmakinge vinden, te méér, dewylmen op eenen ongebaenden weg, schóón omzigtig in zyn' treden, lichtelyk struykelen kan.

Vorders heb ik Uw E. nog te verwittigen, dat Gy in myne Lyste eenige *Nomina* zult ontmoeten, waer van ik geen *Nominativus* in 't *Gothicum Evangelium* vond; en aen welken ik eenen anderen, dan *Junius*, begift heb: dit is geschied, om dat de buyging van de *Casus Obliquus*, volgens de andere Voorbeelden en 't onderscheyd der *Ge-*

nera, my die verandering aen de hand gaf. Diergelyke verandering heb ik óók waergenomen by de *Verba*, stellende *Præteritum* (alwaer *Junius* heeft *Præteritum* gezet,) vermits het *Præteritum* heeft *Præteritum* da/ dat andersints *Præteritum* moeste geweest zyn.

Men behoeve zig niet te verwonderen dat deze Hoóggeléeerde Man, die het *Gotbicum Evangelium* éérst in zynen hoogen ouderdom vond, en sedert goenen geringen arbeyd aen zyn *Glossarium* te koste gelegd heeft, waer voor alle minnaers van den óórfpronk der Noordse taelen grootelyks aen hem verplicht zyn, geenen tyd genoeg voor de hand hadde, om óók 't onderscheyd der *Genera*, beneffens 't belóóp der *Declinatioen*, en met eene het vershil der *Conjugatioen* uyt te versien.

Even na dat ik myne Lyste der Gelyklydende woorden, en het *Grammaticael* der Gottise spræke, beneffens het ontwerp van dezen Brief hadde voltrokken, zoo vernam ik dat 'er een *Thesaurus Linguarum Veterum Septentrionalium Grammatico-criticus*, 3 vol. in folio, door *G. Hiccius* voortgebragt, het licht zag. Zoo drae als ik my hier van mééster gemaekt had, bevond ik in het doorbladeren, dat deze geléeerde Heer, door een onvermoeyde vlyt, méerder fraeys van die Oudheyd by één en aen den dag heeft gebragt, dan ik immer 'gedagt had te zullen zien.

Ik waende, dat ik 't alléén was die dien ongebaenden weg bewandelt had; in tegendéél vind ik nu, dat zyn éérste déél eene gantsé *Grammatica Anglofaxonica & Moeso-Gotbica* vervat; en bekenne ik óók gaerne, dat ik op een onverwagte, dog géén onaengenaeme, wyze in dezen verrast ben: niettemin zie ik met eenen, dat die Héér het waere onderscheyd der *Verba* niet getroffen heeft; als stellende niet alléénlyk maer eenerleye *Conjugatie*, gelykvormig aen de myne van de eerste *Classis* No. 1. zonder eenig voorbeeld ofte melding van dezulke, welke *geconjugeert* worden als No. 2. Nemaer, ook zoo noemt hy ten onregt *Anomala* die gene welke tot myne twee volgende *Classes* behooren, als zynde ten eenemael onbewust van de geregelde rooy die by dezelve gevonden word.

De menigte dezer by mislag *Ongeregeltgenaemde Verba* is vry gróót; en de *Verba* beslaen het aenzienlykste déél van 't Letterkundige; derhalven is óók de vervulling van dit gebrek, die by myne verdecling van *Classes* te zien is, te gewigtiger; behalven dat dit myne, en niet het zyne, toegepast is op onze spræke, en gevolchelyk toepasfelyk

felyk is op alle andere Noordse, welke met de Gottise in verwantschap staen.

Hierom verbeelde ik my, dat 'er nog iets in dezen mynen arbeyd steekt, waerom dezelve U aengenaem zal kunnen zyn en blyven. Ten minsten indien gy zoo wel vergenoegt zyt met het myne, als ik met dat van Heer *Hickefus*; zoo heb ik geene reden om myner moeyte my te beklagen.

Ik zoude mynen Brief hier mede afgebroken hebben; ten waer ik gezien had, dat Heer *Hickefus* in zyne eene *Conjugatie* het *duale* gestelt had; waer door ik my verplicht vinde myne bevinding deswegen U op te geven.

Dat de Gotten, even gelyk de Grieken *Dualia Verborum* gebruykt hebben, blykt uyt cenige weynige voorbeelden onder de *Observationes* in *S. Matth. Cap. xii. 2.* door *Tb. Marefchallus* gemaekt, en agter 't *Gothicum Evangelium* gevoegt. De Voorbeelden schenen my egter te schaers om myne *Conjugationes* daer mede te vergrooten, als agtende met een berigt daer van te kunnen volstaen.

Voor zoo verre ik heb konnen bespeuren, bestaat het gantse *Charakter* van de tweede persoon van 't *Duale* in een agteraenlaffing van 't agter de tweede persoon van de *Pluralis*. Dus vindmen *Gatichats* (*annunciate*, Luc. vii. 22.) voor de tweede *persona dualis* van 't *praesens subjunctivi* gestelt, zynde *Gatichat* / volgens myne waerneming de tweede *pers. pluralis* van 't *praesens subjunctivi* van 't *Verbum Gatichan* / dat tot myne II. *Cl. 1.* behoort. Voor de éérste Persoon by 't *Duale* stelt Heer *Hickefus* den uytgang op *os* / als *bidjos* (*rogamus nos duo*) waer van de *Infinitivus* is *bidjan* (*rogare*).

Dewyle te dezer gelegenheyd het woord *Gatichan* op het tapyt komt, kan ik niet wel nalieten myne aenteekeningen over 't zelve tot een besluyt van dezen Brief hier op te laten volgen.

Junius heeft de woorden *Gatich* (*nuntia*) / *gatichit* (*nuntiate*) / *gaticha* (*nuntiabo*) / *gatichun* (*nuntiaverunt*) / en *gatichans* (*nuntiatus*) gestelt als oorspronkelyk van *Gatichan* / dog hier in gantfelyk, mynes oordéels, misgetaft; dewyl de *Infinitivus* van deze woorden, die in hunne *Conjugatie* klaer blyk geven datze tot myne II. *Cl. 1.* behooren, moet zyn *Gatichan* (*nuntiare*) / maar niet *gatichan* / dat *adducere* beteekent, dat van de II. *Cl. 4.* is, en in 't *praeteritum* heeft *gatich* (*adduxi*) / dog niet *gatich* / 't welk *nuntiavi* beteykent. Dit alles zal zich klaer opdoen, als men de voorgenoemde woorden in 't

Glossarium van *Junius* opzoekt, en tegens myne *Conjugation* van de tweede *Classis* vergelykt.

Onbewustheyd van 't waere belóóp dezer ten onregt voor onregelmatig gehoudene *Verba* is oorzaak van deze en diergelyke andere afdwaelingen.

Myn woord verbind my dat ik dezen Brief afkorte, die de overige bedenkingen, welke my deze stoffe heeft opgeleverd, spaere voor eenen anderen tyd, zynde ondertussen en blyvende

In Amsterdam, den
25 Maert 1708.

Tuus

L. t. K. H.^{nr.}

N A S C H R I F T.

HEt genoeg dat UE. over mynen geringen arbeyd getóónt heeft, en uwe aenraeding om denzelven door de Drukpersen te geméén te laeten worden, met betuyginge dat óók anderen van agtbare geléértheyd, met welken gy over deze stoffe hadt geredenwiffelt, daer op aendrongen, hebben my overgehaelt om het toe te staen: dog in dezen vond ik oorbaer dit Naschrift tot berigt eeniger zacken te voegen agter mynen Brief, vermits die alléén aengelegt was voor U, als dezer oeffeningen niet onervaren.

1. Om te beter de gelykvormigheyd tusschen 'de Gotthise Spraeke en de onze te begrypen, is dienstig, datmen agt geve op de volgende eygenschap, welke niet alleen gegrondvest is in onze Belgische, maar óók in de Hóógduytsche en andere nog levende Noordse taelen, en daerom óók toe te eygenen aen de oude Gottische.

Deze eygenschap bestaet hier in,

„*Dat de Klemtoon (Emphasis) altoos valt op het radicale en zaekelyke gedeelte van 't woord; nimmer op de andere deelen, 't zy wat veranderinge in diclinatie ofte conjugatie dezelve mogen aennemen.*

Uyt dien hóófde moet men dan by 't Gottische woord **Dailjan** (waer van **Dail** het worteldéél is, terwyl het overige verandert, verbuygt en algeméén is, zoo wel aen andere werkwoorden als aen dit) in alle vervorminge den Klem aenzetten op **dail**; laetende de onzaekelyke deelen zagt en snellyk van de tonge afrollen: als **dailjandane** (der deelende) dog niet **dailjandane**; dus óók met alle de anderen.

De-

Deze waerneming zal ons wyders aenwyzen dat óók zelfs de voornaemste zweeming der verbogene uytgangen van 't Gottische, schóónze in schrift veel van de onze verschillen, in de uytspreek nogtans (niettegenstaende onze inkortende wyze van spreken, en 't verlóop van zoo vele éeuwen) nog in wezen gebleven is.

2. Toen ik uytvond dat deze voornoemde deugd, van *altoos op 't zaekelykste deel der woorden der Klemtoon aan te zetten*, eygen was aen onze spraeke; is de liefde tot dezelve grootelyks in my opgewakkert: Elke taele bezit wel iets waer in zy boven anderen uytligt; maar voortreffelyker eygenschap dan deze kan 'er niet yereyft worden.

Deze deugd nogtans is gantsfelyk niet te vinden by 't *Frans*, *Spaens*, ofte *Italiaens*, nogte óók zelfs by 't *Latyn* en hóogberoemde *Grieks*: aldaer zegtmen

FR. *nous avóms.*

SP. *nos havémos.*

IT. *noi habbiamo.*

LA. *nos habémus.*

GR. *αίτιμα (verberavi).*

By allen dringt daer het *accent* op het onzaekelyke deel; dat óók in die taelen gants algemeén is: en waerlyk is dit één der gróóste gebreken die men by de uytspreek eener beschaefde taele kan vinden: want *het zaekelykste in den dag te zetten*, is de voornaemste grondvest van alle welsprekentheyd.

Schóón dan onze Spraeke, ten aenzien der onzaekelyke deelen, in lieffelykheyd iets zoude moeten wyken voor het Grieks of Latyn, datwe nogtans in rykelykheid van woorden, in kragt en duydelykheyd gants niet te kort schieten, daer van zyn te vele proeven om bewys toe van noode te hebben. Wat kan nu, nae reden, dit kleene verschil van lieffelykheyd in tegenwigt van onze hóófdeugd op haelen? Immers te min om vergeleken te worden.

3. Deze kennisse van de plaats des *Klemtoons* kan ons óók tot verdere beschouwinge opleyden. 't Is bekend dat sedert eenige jaeren de Geleerden een gróót getal van woorden in onze Noordse spraken ontdekt hebben, welke met de Griekse en Latynse in zin en gedaente zéér overéenkomen: hierom willen vele dat dezulke of van 't Latyn, of wel voornamelyk van het Grieks ontleént zyn: by voorbeeld,
Het

Het Gottifche **daughtar**.

Het Cimbrifche **dotter**.

Het Yslandifche **dotter**.

Het Angelfaxifche **dohter / dohtor / en dohtur**.

Het Frank-theutfche of Alamannifche **dohter / tohter en thohter**.

Het Engelsche **daughtar**.

En ons Belgifche **dogter / of dochter**.

beteekenen alle het zelfde als 't Griekfche *θυγάτηρ* (*filia*). De gelykheid is klaer genoeg. Het heeft ook geen en fchyn van reden dat deze overéénkomt van benaeming onder zoo verfcheydene Volkeren enkel aen 't losfe geval is toe te fchryven: dies word óók niet ten onrecht een algemeene en gelyke óórpronk aen deze en diergelyke woorden erkent: maer waerom dat het Griekfe juyft de moeder zoude zyn, kan ik niet bevroeden. Zyn we van de Grieken afkomstig? daervan is zoo min blyk, als dat de Grieken van onze voorouders gefproten zyn. Of moetmen zeggen dat wy die woorden van de Grieken ontléent hebben, om dat 'er ouder boeken in hunne fprake, dan in eenige onzer Noordfe gevonden worden? dit is een reden zonder eenigen klem. 't Zoude immers zinneloosheyd zyn te willen twyffelen of onze over oude voorouders, welker tale zoo ryk geweest is, gelyk uyt de nog levendige afzettelingen klaer genoeg blykt, geene benamingen gehad hadden tot onderfcheydinge van *Zoon of Dogter*. Maer wanneer zouden zy haere eygene benaeming verbannen, en de Griekfe aengenomen hebben? want van de oudfte tyden af, dat der Grieken ftact en fpraek in agtinge geweest is, vindmen immers niet dat 'er eenige geméénfchap was tuffen hen en onze Noordfe Volkeren. Zonder geméénfchap nogtans en neemtmen geene woorden aen, veel min datmen de zyne daer voor verwerpen zoude. 't Is wel waer dat lange voor den opbow en bloey van der Grieken ftact, in dien tyd namelyk éér onze voorouderen zich zoo verre herwaerts aen van hunnen voorvaelderlyken zetel verfpreyd hadden, nader gebuurfchap tuffen hen en de Grieken kan gehouden zyn; maar zoo min reden is 'er nogtans hier om vast te ftellen, dat onze Voorouders tot de Griekfe benaeming zyn overgegaen, dan dat de Grieken zich van de hunne bedient hebben. Wat hebben wy dan te befluyten uyt deze en de verdere groote menigte der gelykluydende benamingen?

Eérftelyk, niet alléén dat dezelve in óórpronk met den ander vermaagfchap

maegtschap, en gezamentlyk wel éér uyt eene en dezelfde bronne gesproten zyn. Maer ten anderen óók, dewyl van de eene zyde de Volkeren van 't Noorden, niet tegenstaende zoo gróót eene reex van éeuwen, zoo verafgelegene verspreydingen, en zoo geweldige verwoestinge van óorlogen, zich egter bestendig vast gehouden hebben aen die natuerlyke en éénvoudige wet van *in hunne benaemingen altyd op het zaekelykste den naedruk te geven*, waer door zy den wortel der woorden niet ligtelyk konden verliezen: en dewyl van de andere zyde de Grieken gants verzuymig waeren in dezen plicht, (indien zy andersints hunne woorden hebben uytgesproken met zulk eene accenteringe, als de Geléerden ons op dissen,) waer door de waere óorspronkelykheyd verduyftert word, zoo besluyte ik datmen omtrent de woorden, welker gelykheyd openbaer is, in 't algeméén den grond en wortel méerder egt en onvervalft bevinden zal by onze Noordse spraeken, dan by die der Grieken. Hierom agte ik, dat ook in dit woord *ὄργανον*, tegens 't vereysch van den waeren oorspronk, het *accent* valt op de *a* van de tweede Silbe, die in geene der Noordse spraeken gevonden word: en dat daerom 't zakelyke der Noordse spraeken voor Ouder, Echter, en minvervalft te houden is. Zeker, indien wy van de Grieken die woorden ontléent hadden, buyten twyffel zouden wy ook hun *accent* hebben opgevolgt: want dit is by ons een gewoon gebruik omtrent bastaert of ontléende woorden; dus laeten wy Nederlanders by het bastaertwoord *calangéren* (verklaegen, betichten) enz. 't *accent* nederkomen op het onzaekelyke déél.

Men neme dit niet vreemd, dat der Grieken oudheyd en agting in dezen wat bekort schynen. *Strabo*, één hunner Schryvers, vermeld ons in zyn zevende Boek, alwaer hy van de volkeren spreekt die met de *Istrise*, *Illyrische* en *Thracische* bergen omheynt zyn, dat by na gants Griekenland oulinks van *Barbaren* (dat is uythéemfchen) bezeten is geweest. Uyt verwisseling van woonplaets, en vermenging met Volkeren van andere spraeke, ontstaet ligtelyk verbaftering.

Myn drift en vereysch in dezen om niet te lang te zyn, belet my om de menigte van redenen, die de waerde en egt- en oud-heyd onzer spraeken vertoonen, waer in ze waerschyntlyk den voorrang boven de Griekse verdienen, op- en uyt- te haelen; genoegende my tans met iets aengeroert te hebben, 't welk de vinding der voortreffelyke eygenschap van *alóós op het zaekelyke déél der woorden den Klemtoon aen te zetten*, my aen de hand gaf.

4. Dewylwe dan de waerdigste eygenschap eener spraeke in de *onze* bezitten, hoe jammer is het datmen den opbonw en kennisse der zelve zoo weynig doorgaens agt en ter herte neemt, terwyl men zich in anderen, die met dezelve géén geméenschap hebben, zoodanig sterk maekt, als of die alléén by de wysheyd voegden. Ik staec toe, dat de oude Griekse en Latynse boeken verdienen bemint te worden, zoo om de zacken daer in vermeld, als om de behandelinge der zelve; waarom ook de kennisse dier taelen, en voornamelyk van 't Latyn, vermits den Geléerden algemeén geworden, onzer oeffeningen waerdig is, en in de Republyk als noótzakelyk. Maer de Romeynen, toen ze in bloey en in de Griekse geléertheyd doorloutert waeren, beschaefden hunn' eygene taele, en schreven in die, dog niet in de Griekse. Om wat reden zoude ons dit minder passen? hoe jammer is het datmen eenes anderen haert oprekent, en zynen eygenen vergeet! Maer, éér de zugt tot myne moedertaele my te wyd vervoere, zal ik over gaen tot eene andere zaeke.

5. 'T is zéér aenmerkelyk, dat onze Werkwoorden, welke met deze Gottische van de tweede en derde *Classis* overréénkomen en nog in wezen zyn, niet tegenstaende een verlóóp van zoo veel méér als 1000 jaeren, eene zoo gelykvormige gedaente in 't *Præteritum* & *participium* (van welke beyden 't overige der Werkwoorden afhangt) behouden hebben: ja dat méér is, dezelfde gelykvormigheyd dezer *Verba* is 'er te vinden by 't oude *Frank-deutsche* en *Angel-saxise*, (dat omtrent de zevende en achtste éúrwen bloeyde,) gelyk mede by het hedendaegse *Hóogduyts*, en by de verdere *Noordse* taelen, als het *Deens*, *Zweeds*, en 't *Islandis*. Hier uyt is éénsdéele te bemerken, dat de óórspronk van dit belóóp, en van deze verwisseling van wortelklinker, by de *Verba* van de tweede en derde *Classis*, van oude tyden af al eygen moet geweest zyn aen onzer aller gemeene moedertale, uyt welke de onze met de andere *Noordse* afgedaelt is; vermits de gelykzweemige gedaente zoo kennelyk by alle de afzettelingen uytblynt: en anderdéele, dat óók onze *Noordse* spraecken, voor zoo verre dezelve op *het zaekelyke den nadruk bebouden*, niet lichtelyk door den tyd zoodanig kunnen vervloeyen, dat de oude grondslag of wezendlyke gedaente gants verloren rake.

Het getal dezer grondwerkwoorden van de tweede en derde *Classis*, is onder onze levendige spraecken gants niet gering, by ons en by 't *Hóogduyts* lóopt het niet verre beneden de 200. Ten onregt zyn dezel-

ve

ve tot nog toe by de Letterkonfenaers voor *onregelmatig* gehouden geweest, dewyl ze eene gants gezette rooy volgen; dog hier van laet ik het bewys over voor myn opstel van de ontdekte Regelmaet en Rangfchikking der Werkwoorden, dat ik onder handen hebbe.

6. By het Gottifche heb ik een zoet en zinryk gebruyk gevonden omtrent het vervormen hunner *Verba*, als nemende het *Præteritum* van die van de tweede en derde *Classis*, en daer agter voegende *jan*. Hier uyt ontfpruyt een *Verbum* van de I. *Class.* 1. hebbende eenen ryker zin, die de werkende óorzaek en de voortgebragte beweging te gelykelyk aendruydt: als,

Van *Binnan* / II *Cl.* 2. Bernen, wiens *Præter.* is *Bzan* / komt *Bzannjan* / *Inbzannjan* / I *Cl.* 1. Branden of doen Bernen.

Van *Binghan* / Drinken, II *Cl.* 2. wiens *Præter.* is *Bzangh* / komt *Bzanghjan* / I *Cl.* 1. Drenken, of doen Drinken.

Van *Bruſhan* / *Bzaus* / II *Cl.* 4. Druyffen, komt *Bzausjan*; doen Druyffen.

Van *Banifan* / *Banas* / III *Cl.* 3. (*Sanari*) Genezen, komt *Banasjan* / I *Cl.* 1. doen Genezen.

Van *Ligan* / *Lag* / III *Cl.* 3. Liggen, (*Facere*) komt *Lagjan* I *Cl.* 1. Leggen (*pónere*) of doen Liggen.

Dus ook van *Bneiman* / *Bnaitw* / II *Cl.* 1. Nygen, gebogen zyn, komt *Bnaitwjan* / I *Cl.* 1. Neygen, doen Nygen.

En van *Bitan* / *Bat* / III *Cl.* 3. Zitten; komt *Batjan* / I *Cl.* 1. Zetten, of doen Zitten.

Van *Arreifan* / *Arrais* / II *Cl.* 1. Verryzen, opftaen; komt *Arraisjan* / I *Cl.* 1. Verwekken, doen ontftaen.

Diergelyk is óók *Wahan* / I *Cl.* 2. Waken, van waer *Wahjan* / I *Cl.* 1. Wekken, of doen Waken, gefproten is.

Dat óók onze Voorouderen van zulk een merkwaerdig gebruyk niet vreemd zyn geweest, blykt uyt het gezegde. Dus dan van ons Bernen komt Branden: van Drinken komt Drenken: van Waken komt Wekken: van Nygen komt Neygen: van Zitten komt Zetten: van Liggen komt Leggen: van Vaeren (*proficisci*, *navigare*) waer van 't *Præterit. imperf.* by ons is Voer, komt Voeren, *Veberē*: de éérſte om zoo te ſpreken *Neutra* zynde, en de andere, die daer van afgeleyd zyn, *Activa*, enz. En't is merkwaerdig, dat evenge-lyk in 't *Gottifche*, alzoó óók by ons deze afgeleyde *Verba* altoóſ *éempæriegvloeyende* zyn, zonder eenige veranderinge van Wortelvocael

by derzelver *Conjugatie* : terwyl de éérste mééft alle, vermits by 't *Præterit. Imperfect.* hunnen Wortelklinker verwisselende, *onéénparig-vloeyen*. Hier toe kanmen óók t'huys brengen de volgende Afleydingen.

Lyden, oulinks *ire, transire*, Gaen; waer van Lyde, Lye, *transitus, meatus, & latus navis depressum*, alsmede Overlyden, *transire, mori*; dus ook in 't Gottische *Ueithan / Galeithan / ire, discedere*: derhalven, Leyden, *ducere*, zoo veel als doen Gaen.

Stygen, *ascendere*, en Styger, *homo qui ascendit*; maer Steyger, *res vel trabs quâ ascenditur*, 't gene doet Stygen; als afkomstig van Steygen, dat is, doen Stygen.

Aldus mede Blyken, *patere, lucidum esse*; dog Bleyken, *lucidum, album facere*.

En Wyken, *cedere*; dog Weyken, *emollire*, is zoo veel als doen Wyken. Zoo mede van Zuygen, (*sugere*) in *Præter. Imp.* Zoog, komt Zoogen (*lactare*), en van Druypen (*stillare*) in *Præter. Imperf.* Droop, komt Droopen (*Conspargere pinguedine ut destillet*) dat is; doen Druypen. En dusdanig nog vele anderen.

Deze kennisse van 't Gottische baent ons eenen weg om het *Etymon* van vele onzer woorden te ontdekken, dat buyten dit behulp onnavorschelyk zoude zyn.

L Y S T E D E R

GELYKLUYDENE WOORDEN.

A.
Nederduytsche.

A Engename,
Aenkomen,

Aennemen,
Aenneming,
Aenstieren,

Gottische.

A *Adanems / gratus.*
Anaquiman. U. II Cl. 3. super-
venire.

Andniman / II Cl. 3. recipere.

Andanumftg F. assumptio.

Andstaurran. I Cl. 2. fremere in aliquid. Hier toe behóórt óók ons
Stooren, *turbare, irritare.*

Aen-

Nederduytsche.

Gottifche.

Aenzien,
 Aerde,
 Agt, acht,
 Agten, achten,
 Af,
 Afdeelen,
 Afgrond,
 Aflaten, verlaten,
 Afleggen,
 Afstaen,
 Afstand,
 Afstiygen,
 After, agter,
 After uyt,
 Afterste, agterste,
 Afstrekken, oulinks aftogen,
 Afstroonen, bedelen,
 Afzetten,
 Aker, kan,
 Akker,
 Alle,
 Albehoefstige, aldervende,
 Ambachtsheeren, *ambiti* }
 Ambachtsluiden, *opifces* }
 Andere,
 Antwoord,
 Antwoorden, door redegeving
 de zwaarigheyd ontheffen,
 Arbeyden,
 Arke, kiste,

Andfaiquan ☉ III Cl. 5. *adspicere*,
 Sichen, Sigen, beteekende oulinks
 by ons Sien, Zien; van waer óók
 Gezicht afkomstig is.
 Artha F. *terra*.
 Artau / *octo*.
 Arhan. I Cl. 2. *arbitrari*.
 Ar / (*componitur*) a & ab. reg^s. *ablat.*
 Ardailjan / I Cl. 1. *dispertire*.
 Argrundiths M. *abyssum*.
 Arletan / fraletan IV Cl. *relinquere*.
 Arlagjan I Cl. 1. *deponere*.
 Arstandan III Cl. 8. *recedere, renun-*
ciare.
 Arstas F. *repudium, renunciatio*.
 Arsteigan II Cl. 1. *descendere*.
 Arfar / *post, compon.* en reg^s. *ablat.*
 Arstana / astara / du astaro / *retró*.
 Arstunists / *ultimus*.
 Arstuban / II Cl. 4. *deducere*.
 Arstiron / I Cl. 3. *mendicare*.
 Arsatjan / I Cl. 1. *amovere*.
 Arstas M. *vas aquatilis, abenum*.
 Arstas M. *ager*.
 Arstas / *omnis, totus*.
 Arstharbs / *omnium rerum inops*.
 Ambachts M. *minister*.
 Anthars / *alius*.
 Andawaurdi N. *responsum*. anda be-
 teykent in 't Gottifche Tegen,
 Weder, zoo dat andawaurdi zoo
 veel is als een Wederwoord.
 Andhafjan / III. Cl. 1. *respondere*.
 Arbaidjan. I. Cl. 1. *laborare*.
 Archa F. *loculus, arca*.

Nederduytsche.

Gottifche.

Arm,
 Afche, affe,
 Avond, voornagts, ofte by te-
 gensnachts,
 Angft,

Arms M. *brachium*.Azgo F. *Cinis*.

Andanahts / atandanahts / *Vesper*.
 at beteekent in 't Gottifche By.

Agis M. *timor*.

B.

Baeren,

Bairan / gabairan II Cl. 5. *gignere*.

Bacten,

Botjan I Cl. 1. gabatnan I Cl. 2. *prodesse*.

Badwater, zwemplaets,

Stoumfl & stoumffl. N. *piscina, natatorium*.

Balfem,

Balfan N. *balsamum*.

Band, vastigheyd,

Bandi. N. *Vinculum, immobilitas*.

Band, bindiel,

Bandja. F. *Vinculum, ligamentum*.
& bandja / *captivus*.

Barmhertigheid,

Armahairtei F. & armahairticha F. *misericordia*.

Be,

Bi / *Præpositio Inseparabilis, circum*.

Bebonden,

Bibundans / *ligatus*.

Bed, bedde,

Badi. N. *lectus*.

Begeeren,

Bairnan I Cl. 1. *desiderare*.

Beginnen,

Buginman II Cl. 2. *aggredd*.

Bekentmaken,

Bakannjan I Cl. 2. *notum facere*.

Belachen,

Bihlahjan III Cl. 1. *deridere*.

Benemen,

Biniman II Cl. 3. *auferre*.

Benepen om 't herte,

Bauptands / *animo vellicatus*.

Bereyde, bereede,

Beraids / *constitutus*.

Berenhen, omcingelen,

Biriman / II Cl. 3. *circumdare*.

Berg,

Bairgs M. *mons*.

Bergagtige,

Bairgahens / *montanus*.

Bergen,

Bairgan / gabairgan. II. Cl. 6. *Servare, abscondere*.

Berooven,

Biraubon / I Cl. 3. *spoliare*.

Beruchte,

Bairhts / *lucidus*.

Beschadigen,

Bashathjan I Cl. 1. *nocere*.

Be-

Nederduytsche.

Gottische.

Befchuldigen, oulinks,
 Wroegen,
 Bepuwen, bespygen,
 Bessen, besien (*baccæ*)
 Bestraffen, toegraewen, toe-
 byten,
 't Betaemt,
 Beuren, dragen,
 Bevelen, overleveren,
 Bevroeden,

Bewaeren,
 Beyde,
 Bezeten, woest,
 Bezien, oul. besichen,

Bezoetelen,
 Beyden,
 Bewegen,

Bidden,
 Bidder, bedelaer,
 Binden,
 Bitter,
 Blinde,
 Een Blind mensch,
 Blinden,

Bloed,
 Bloem, blom,

Wrohjan / I Cl. I. *accusare*.
 Wisprewan / II Cl. I. *conspuere*.
 Wasja. N. *uva*.
 Wudbetan II Cl. I. *increpare*.

Garimith / *deces*.
 Bairan III Cl. 5. *portare*.
 Anafihan II Cl. 2. *tradere*.
 Frathjan III Cl. I. *cognoscere, sapere*,
 't præteritum is froth. *cognovi*,
 waermede overéénkomt ons Vroe-
 de, *sapiens*; en hier van ons Be-
 vroeden.

Wardjan I Cl. I. *custodire*.
 Bai M. *ambo. ba* N. *plur*.
 Wods / *dæmoniacus*.
 Wisaiquan O. III Cl. 5. *circumspice-
 re, considerare*.

Wisautnjan I Cl. I. *contaminare*.
 Weidan / reg^t. genit. *expectare*.
 Wagjan / gatwagjan I Cl. I. *movere, agitare*. Hier toe behoort ons Wa-
 gen, (*currus*;) Wage, (*libra*,) en
 't *frequentativum* Waggelen (*vi-
 brari*) als mede, Gewagen, (*men-
 tionem facere*.)

Widjan / III Cl. 2. *orare, petere*.
 Widagwa M. *mendicus*.
 Windan / gabindan / II. Cl. 2. *ligare*.
 Wairtraba / *amare*.
 Wlinds / *cæcus, adject*.
 Wlinda. M. *homo cæcus, substant*.
 Wlindjan / gablindjan / I Cl. I. *cæ-
 care*.

Wloth N. *sanguis*.
 Wloma M. *flos*.

Boeyens,

Nederduytsche.

Boeyens, voetbanden,
 Boek,
 Boeten,
 Bóóm,
 Bórd,
 Borst,
 Bot, zot,
 Bouwen, *edificare*.
 Branden,

Alle Brandoffer,

Breede,
 Breken,
 Brengen, brengen,
 Broeder,
 Brokken, kruymels,
 Bronne,
 Bruyd, *sponsa*,
 Burgers, borgers,

Buyten,
 Buyk,

By,
 Byzonder,

D.

D Aer,
 Dag,
 Dal,
 Dan,
 Dat,

Gottische.

Anafotung / *compedes*.
Bohos F. pluralis; *libri & libellus*.
Botjan / *gabotjan*. I Cl. 1. *restituere*.
Bagms. M. *arbor*.
Baurd. N. *affer*.
Brusts. M. *pectus*.
Bauds / *insipidus*.
Bauan / *gabauan* / *habitare*.
Binbranzan. I Cl. 1. & *brinman* /
 II Cl. 2. *ardere*.
Bilbrunst / N. *holocausta*. komt van
alls / *omnis*; & *brunst* / *incendium*.
Braids / *latus*, adject.
Brikan / *gabrikan* / II Cl. 2.
Bzingan / V Cl. *adferre*.
Broth / *brothar* / M. *frater*.
Babzuko / *fragmenta*.
Bruma. F. *Fons*.
Bruths. F. *Nurus*.
Baurjans / *cives*, & *burgs*. F. *ci-*
uitas, by ons Burg, burgt. *Ca-*
stellum, *arx*; het Gottische komt
 af van *baigran* / *bag* / *baurgans* /
condere, *abscondere*; en t'onze van
Bergen, *borg*, *geborgen*, of *geburgen*.
Bta / *utun* / *extra*, *foras*.
Bamba F. *venter*, hier aan gelykt
 ons Wambeys, *thorax*.
Bi / *apud*, reg^s. *Acc. & Dat.*
Bundzo / *segregatim*.

Thar. *ibi*.**D**ags. M. *die*.**D**alei. N. *vallum*.**C**han / *tunc*, *ergo*.**C**hat / *thata* / *thatei* & *thatur*. *hoc*,
quod. De

Nederduytsche.

Gottifche.

De, oulinks die,	Chai / & <i>tho</i> ; <i>qui</i> & <i>quæ</i> , <i>hi</i> & <i>hæc</i> .
Den,	Chamma / dativ. & Ablat. illi. & <i>than</i> & <i>thana</i> / Acc. illum.
Der,	Chisog . F. <i>bujus</i> .
Des,	Chis . M. <i>bujus</i> .
Déél,	Dails / F. <i>pars</i> .
Deelen,	Dailjan / <i>gabailjan</i> / I Cl. i. <i>dividere</i> .
Denken,	Chankjan / V Cl. <i>cogitare</i> .
Dertig,	Chunſtig / <i>trijartig</i> / <i>triginta</i> .
Derven,	Chaurban / VI Cl. reg. genit. <i>indigere</i> .
Deur,	Daur . N. <i>ostium</i> .
Deurwaerder,	Daurawards . M. <i>ostiarus</i> .
Dief,	Chubs . M. <i>fur</i> .
Dienaer,	Chins . M. <i>famulus</i> .
Dienſtmaegt,	Chwi . F. <i>ancilla</i> .
Diepe,	Dups / <i>profundus</i> .
Diepte,	Dupitha . F. <i>profunditas</i> .
Diepen,	Dupjan / <i>gadupjan</i> / I Cl. i. <i>profundare</i> .
Doemen, óordeelen,	Domjan / <i>gadamjan</i> / I Cl. i. <i>judicare</i> .
Doen,	Daujan / <i>gataujan</i> . I Cl. i. <i>prætatwida</i> . <i>facere</i> .
Dóód,	Dauthus . M. <i>mors</i> .
Doode,	Dauths . <i>mortuus</i> .
ter Dóód overleveren.	Adauthjan / I Cl. i. <i>morti tradere</i> .
Dooden,	Gadauthjan / I Cl. i. <i>occidere</i> .
Doopen,	Daupjan / I Cl. i. <i>baptizare</i> .
Doopinge,	Daupeing F. <i>baptifma</i> .
+ Door,	Charch / <i>per</i> ; componitur & reg. acc.
Doorne,	Chaurmus / <i>spina</i> .
Dogter,	Dauhter . F. <i>filia</i> .
Dorre,	Chaurfus / <i>aridus</i> .
Dor worden,	Chaurfuan / <i>gathaurfuan</i> I Cl. 2. <i>arefcere</i> .
Dorsvloer,	Barrash . N. <i>area</i> .

D

Dor-

Nederduytsche.

Dorsten,
 Draeven,
 Drank,
 Drenken,

Drie,
 Driehonderd,
 Drinken,
 Dryven,
 Du, veroudert, nu Gy,
 Dulden,

Dunken,
 Durfde, dorst,
 Duyve,
 Duyzend,
 Dyne, uwe,
 Dwaeze,

Gottische.

Chaurſjan I Cl. 1. *ſiſire.*
 Cragjan I Cl. 1. *currere.*
 Dzanſ. M. *potus.*
 Dzanſjan / gadzanſjan I Cl. 1. *potum dare.*
 Chpins / *tres.*
 Chziſahunda / plur. *trecenti.*
 Dzinghan II Cl. 2. *bibere.*
 Dzeiban II Cl. 1. *tundendo excavare.*
 Chu / *tu.*
 Chulan / gathulan & thuldan I Cl. 2. *pati, tolerare.*
 Chunkjan V Cl. *putare.*
 Gadaurſta / *audebat.*
 Dubo. F. *columba.*
 Chufund / *mille.*
 Cheins / *tuus.*
 Dwala / *ſtultus.*

De mééſte die by ons met E beginnen, nemen den aenvang in 't Gottiſche met A.

E.

EDik, eek, azyn,
 Eéd,
 Eene,
 Eenige,
 Eenig, ſommig,
 Eénvuldige,
 Eérder, éér,
 Eewige,
 in Eewigheyd, altoós,

Akeits. M. *acetum.*
 Airts. M. *juramentum.*
 Ains / *unus.*
 Ains / *ſolus & ainaha / unicus, ainaha / unica.*
 Ainsjun / *fums, quidam, ſing.*
 Ainsfalhs / *ſimplex.*
 Air / *prius.*
 Aawaina / *eternus.*
 Aito. N. *aitwadage / du aito / in aito / und aito / ſemper; dus be- teekent Eéuwe by ons, ~~eternum~~, als mede eternitas, en *etas longa, ſive perpetua.**

Effen,

Nederduytsche.

Effen, even,
 Effenen, slegten,
 Elders,
 van Elders,
 Elle, elne,
 Enge,
 Engel,
 Erve, erfenisse,
 Erfgenaem,
 Erve,
 Eten,
 Euvel, bóós,
 Eynde, ende,
 Eygendom,
 Ezelinne,

G.

GAen, oul. gangen,
 Gaerde, tuyn,

Galge des kruyffes,
 Gast, vreemdeling,
 Gave, gifte,
 Gebieden,
 Geboren,
 Geboorte,
 Gedruys, afftorting,

Géénfints, Nietmetal,
 Gééft,

't Geheugen, gedenken,

Geld, fchatting,

Gottifche.

Gons / regⁱ. dat. *planus, equalis.*
Gonjan / *galonjan* I Cl. 1. *equari.*
Ghath / *aliorsum.*
Ghathzo / *aliunde.*
Gheina. F. *cubitus.*
Ghrou / *angustus.*
Ghrius. M. *angelus.*
Ghri. N. *hereditas.*
Ghriinumja. M. *heres.*
Ghrija. M. *heres.*
Ghri / itan III Cl. 3. & *fretan* / *comedere.*
Ghri / *malus.*
Ghri. N. *finis.*
Ghri / aijn. N. *bona*, komt van
aigan / *habere.*
Ghrius. F. *afina.*

Gangan I Cl. 1. *ire.*

Ghriigards. M. *bortus, sepi-*
mentum, & Gards / *domus, &*
anagards / *atrium.*

Galga. M. *crux.*

Gasts. F. *hospes.*

Giba. F. *munus.*

Giudan / *anabiudan* II Cl. 4. *mandare.*

Gaurans / *gabaurans* / *natus.*

Gabaurtha. F. *nativitas.*

Gadzaus. M. *casus, ruina*; van
gadzausjan I Cl. 1. *precipitare.*

Gi allis / *nihil omnino.*

Ghima. M. *spiritus*; hier toe behóórt
 ons woord Adem, *anbelitus.*

Gahugd. F. *Cogitatio*, van *hugian* /
gahugian / I Cl. 1. *cogitare, pu-*
tare.

Gild. N. *tributum. & fragildan* / *red-*
 Ge-

Nederduytsche.

Gelooven,
Gelyke,
Gelyken,
Gelyken, lyken, welgevallen,
Gemagtigde des huyzes,

Gemeyne,
Gemoeten, ontmoeten,
Genezen, *sanare* & *sanari*.

Genieten,

Genoeg zyn,
Gerechtigheid,
Getogen,

Gevel,
Geven,
Gewaad,

Geweld, of magt hebben,

Geweldoeffening, magt,
Geyte, *capra*,
Gezeg,
Gieten,
Gints, ginder,
Gindwaerds,
God,
Godshuys, kerke,
Godvrugtige,

Gottifche.

dere: gelyk óók by ons Vergel-
den, *penfare*.

Gelaubjan I *Cl.* 1. *credere*.

Teikis / galeikis; *similis*.

Galeikon I *Cl.* 3. *assimulare*.

Teikan / galeikan I *Cl.* 2. *placere*.

Gardwaldans. M. *Paterfamilias*.

Gards beteekent Huys; en Wal-
dans Geweld of magthebbende.

Gamaing. *Communis*.

Motjan / Gamotjan I *Cl.* 2. *obviare*.

Pasjan / ganasjan I *Cl.* 1. *sanare*, *ser-
vare*. Ganifan III *Cl.* 3. *sanari*, *ser-
vari*.

Phtan / ganiutan / II *Cl.* 4. *capere*,
assequi.

Ganojan / *sufficere*.

Garaithei & garaittija. F. *justitia*.

Gatauhans / *profectus*, komt van tu-
han / *ducere*; tauh / *duxi*, tauhans
& tuhans / *ductus* II *Cl.* 4.

Gibla. M. *fastigium*, *pinnaculum*.

Giban / fragiban III *Cl.* 3. *dare*.

Wastja. F. *vestimentum*, komt van
wasjan / *galwasjan*; *vestire* I *Cl.* 1.

Walban / galwalban / I *Cl.* 2. *potesta-
tem habere*.

Waldufni. N. *potestas*.

Garei. M. *Haedus*.

Insagahs / insahs. F. *sermo*, *narratio*.

Giutan / II *Cl.* 4. *fundere*.

Jainar / jaind; *illic*.

Jandwarths / *illuc*.

Goth. M. *Deus*, in plur. Guda.

Gudhus. M. *Templum*.

Gudafaurths / *religiosus*: faurhtan
beteekent Vrugten, vreezen.

Goe-

Nederduytsche.

Gottifche.

Goede,
Gordel,
Gouwe, goye,
Gramfchap,

Gras, *gramen*,
Graven,
Groeve, hol,
Gretige,
Grond,
Grondveften,

Grypen,

Gylieden, gy, H.

HAen,
Haeten,
Hairen, hairlokken,

Halve,
Helfte,
Hals,
Hand,
Hangen,
Harde,
Hart,
Hebben,

Héél, gehéél, *integer*.
Heelen,
Heerinne, vrouwe, *domina*,

Gods / *bonus*.
Garda. F. *zona*.
Gawi. N. *regio, pagus*.
Gods. M. *Ira*. Hier toe behoórt ons
Moedig, *animofus*.

Gras. N. *berba, olus*.
Gaban III Cl. 4. *fodere*.

Goba. F. *fovea*.

Gredags / *efuriens*.

Gund / *fundum*.

Gafuljan I Cl. 1. *fundare* : hier aen
gelykt ons Zuyle, *pila, columna*.

Greipan / *faicgreipan* II Cl. 1. *preben-
dere*.

Ius; *Vos*.

Hana. M. *Gallus*.

Harjan / *hijan* I Cl. 1. *odio habere*.

Shufts. M. *capilli*. Hier toe behoórt
ons Schoften, *umeri*; en Schove,
fascis, congeries rerum colligatarum.

Halbs / *dimidius*.

fa **H**albata acc. N. *dimidium*.

Hals. M. *collum*.

Handus. F. *manus*.

Hahan / *gahahan* IV Cl. *pendere*.

Hardou. N. *durum*.

Harduba / *durè*.

Haban / *gahaban* I Cl. 2. & *aigan*
VI Cl. *habere*.

Halts / *salvus, sanus*.

Hailjan / *gahailjan* I Cl. 1. *curare*.

Frauja. *Dominus* : en vermits de Got-
tifche *mafc*. op a uytgaende in *faem*.
op o veranderen, zoo is te giffen dat
Frauja voor *Domina*, Vrouwe, by
haar óók in gebruyk geweest zy.

D 3 Héerd,

Nederduytsche.

Héerd, *focus*,
 Heeten, hieten,
 Heffen,
 Heften, hegten,
 Helle,
 Helpen,
 Hem,

 Hemel,
 Herbergen,

 Herder,

 Herte,
 Herwaerts,
 Het,
 Heupe,
 Heyde,
 Heydenſe,
 Heyl,
 Heyr, *Exercitus*.
 Hier,
 Hinder, agter,
 Hoeden, *custodire*, en houden,
nutrire, alere.
 Hoererye,

 Honden,
 Honderd;

 Hooren,
 Honger,

Gottiſche.

Haurja. *N. Ignis*.
 Haitan. *IV Cl. nominare, & jubere*.
 Haſſan/ *III Cl. i. Levare, tollere*.
 Gaſtaſſjan. *I Cl. i. adhaerere*.
 Haſja. *F. infernum*.
 Hilpan. *II Cl. of III Cl. Juware*.
 Ina/ *acc. eum, & inma. dat. & abl.*
eo, illo.
 Hinnig. *M. Coelum*.
 Saſſan/ gaſaſſjan. *I Cl. i. hospitari*.
 Hier toe behoort ons Zale, *aula*,
atrium: & Zale, Opperzale, *cham-*
bre haute, & Eetzale, *caenaculum*.
 Hairdeis. *M. Paſtor. & hairda. F.*
Grex.
 Hairto. *N. cor*.
 Hidre/ *buc*.
 Ita. *Articul. neut. gen*.
 Hups. *M. lumbi*.
 Haithja. *F. Ericetum, Ager*.
 Haithna. *Ethnicus*.
 Hails. *M. Salus, Ave*.
 Harji. *N. Legio*.
 Her. *bic. & hiri/ buc*.
 Hindar/ *reg^t. acc. retrò, poſt, trans*.
 Haldan. *I Cl. 2. paſcere*.
 Horinaſſus. *F. (als of 't ware Hoe-*
reniſſe.) fornicatio, adulterium, &
horinon/ I Cl. 2. mœchari; & ho-
rog/ adulteri.
 Hundog & hundong. *M. Canes*.
 Hund/ *plur. hunda: en tathuntai;*
hund & tathuntehund/ namelyk,
Tienmael Tien.
 Hausjan. *I Cl. i. audire*.
 Huhruſ. *M. famas*.

Hon-

GELYKLUYDENDE WOORDEN.

31

Nederduytsche.

Hongerén,
Hóófd,
Hooge,
Hóoghéyd, glorie,

Horen,
Hooy,
Hóoghertigheid, hovaerdy,
Hulde, *obsequium, favor, fides*,
Hullen, *caput tegmine ornare*;
 en hulle, *capitium*,
Huyden, heden,
Huys,

I. & J.

JA,
Jaer,
Ik,
In,

Inglyden, ingaen,
Inhebben,
Innewaerds,
Jok, juk,
Jong,
Jongeling,
Jongere,
Jongheyd,

K.

KAffe, *ibecá*,
 Kennén,
Kerker,
Ketel,
Keyzer,

Gottische.

Hungejan. I Cl. 1. *Esurire.*
Hauhich. N. *caput.*
Hauhs / *altus.*
Hauheims / *hauhicha* F. *gloria, altitudo.*

Haur. N. *Corna.*
Hawi. N. *fenum.*
Hauhhairtei. F. *superbia.*
Hulths. *Propitius, favens.*

Huljan / *gahuljan* I Cl. 1. *tegere.*
Hita / *hodie.*
Hus. N. *domus.*

JA / *Jai.* Sic, *etiam.*
Jer. N. *annus.*

Jh. *Ego.*

Jn / *in, ad, super.* compon'. & *reg'*.
ablat. indien het In, een *accus.* in-
dien het Tot, en een *Genit.* indien
het Over beteekent.

Jngaleithan / II Cl. 1. *introire.*

Jnahaban / I Cl. 2. *habere, continere.*

Jnathro. *Intrinsicus.*

Jajuk. N. *Jugum.*

Jungs / *etate tener.*

Jungalauths. M. *adolescens.*

Juhiza / *Junior.*

Jundei. F. *Juventus.*

Kas. N. *Vas.*

Kunnan / VI Cl. *noscere.*

Karkara. F. *carcer.*

Katils. M. *eramentum.*

Kaifar. M. *Cæsar.*

Kic-

Nederduytsche.	Gottifche.
Kiezen,	Kiufan II Cl. 4. <i>eligere</i> . Maer uskiufan <i>ejicere</i> .
Kinne, <i>mentum</i> , dog kinnebak, <i>maxilla</i> ,	Kinnus . F. <i>maxilla</i> .
Kleyne, kleene,	Klahns . <i>Parvus</i> .
Knegt, oul. Schalk, <i>Servus</i> ,	Schalks . M. <i>Servus</i> .
Komen,	Quiman / gaguiman . U. II Cl. 3. <i>venire</i> .
Koopen,	Kaupjan . <i>Emerere</i> .
Koren, kerne,	Kaurno . N. <i>granum</i> .
Koortfe, kortfe,	Heete & hynno . F. <i>febris</i> : aldus by ons Heete, brandige <i>calidus</i> .
Knie,	Knitus . M. <i>genu</i> .
Koude,	Kalds / <i>calidus</i> .
Kraeyen,	Drubjan I Cl. 1. <i>cantatio galli</i> .
Kribbe, waer uyt de bééften eten,	Hzeta . M. van us / Uyt, & etan / Eten.
Kryten,	Gzitan IV Cl. <i>fiero</i> .
Kunne, geslagt,	Kuni . N. <i>genus</i> , dus godakunds / <i>nobili genere</i> ; by ons, Edel van geslachte.
Kuffen.	Kukjan / bikukjan I Cl. 1. <i>ofculari</i> .
L.	
L Achen,	Lahjan / III Cl. 1. <i>ridere</i> .
Lam,	Lamb . N. <i>ovis</i> .
Land,	Land . N. <i>rus</i> , <i>regio</i> .
Lange,	Langs / <i>longus</i> .
Lantaerne,	Skeins . M. <i>Laterna</i> . Hier toe behoort ons Schimme, <i>umbra</i> .
Laeten, aflaeten,	Uetan / afletan / IV Cl. <i>Linquere</i> , <i>omittere</i> .
Ledere tenten,	Wlehtros & hiehtros / <i>tabernacula</i> .
Leeren, onderwyzen,	Kaisjan I Cl. 1. <i>docere</i> .
Leger, bedde,	Wigr . N. <i>lectus</i> , <i>cubile</i> .
Leggen,	Kagjan / galagjan I Cl. 1. <i>ponere</i> .
Liggen,	Kigan / III Cl. 3. <i>jacere</i> .

Lek

Nederduytsche.

Lekken, likken,
Letten, verletten,

Leugen,

Leven,
Leveren, overgeven,
Lezen, verzaemelen,

Lichaem,

Lid,
Lieve,
Licht,
Lichten,
Linnen, Lynwaed,
Lift,
Loochenen,

Loof,
Lóón,
Loopen, (*currere*)
Lieven, beminnen,

Lóós (*postpos. Expers.*) & Los,
(*liber*)

Lozen, lossen,

Lot,

Gottische.

Maigtwan / bilaigtwan I Cl. 3. *fingerè.*
Marjan I Cl. 1. *tardari*; dus mede by
ons Laet *ferò*:

Miugn / *mendacium*; zoo ook Liegèn,
by ons, *mentiri*.

Miban I Cl. 2. *vivere*.

Metwan / galetojan I Cl. 1. *tradere*.

Mifan / galifan III Cl. 3. *colligere*, dog
Lezen (*legere*) is in 't Gottische
singwan II Cl. 2. waer toe óók
ons Zingen, *cantare*, betrekke-
lyk is.

Meth. N. *corpus*, *caro*, *cadaver*.
Lyk beteekent by ons alleen *cada-*
ver, *funus*; dog Lichaem, *omne*
corpus, *sive solidum*, *animatum* &
inanimatum.

Mithus M. *artus*.

Miths / *dilectus*.

Mithath N. *Lux* & *Ignis*.

Mithjan & Miugjan I Cl. 1. *lucere*.

Mein N. *syndo*, *Pannus lineus*.

Mitei. F. *Dolus*.

Maugnjan / galaugnjan I Cl. 1. *late-*
re, *negare*.

Mauf N. & lauba F. *folia*.

Mauu N. *merces*.

Mlaupan / *saltare*.

Mrijon I Cl. 3. *amare*. Hier toe be-
hoort ons Vryen, *amare*, *blandi-*
mentis deprecari.

Maus. Postpos. *Expers*; dog onge-
voegt zynde, *Inanis*, *vacuus*, *li-*
ber.

Mausjan / galausjan I Cl. 1. *libe-*
rare.

Mlauts M. *fors*.

E

Lusten,

Nederduytsche.

Luftén;
Luttel,
Lyden, (*tempore transire*)
Lyden, (*pati*)

M.

MAegd,
Malen,
Maen,
Maend,
Maere,

Maeye, Worm,
Magtige,
Méerdere,
Méerder, méér,
Mééste,
Meer, (*lacus*)

Menige,
Menigte,
Menschelyke,
Mensch,

Merken,
Mesthóop,
Met, mede,

Meten,
Maete,

Gottische.

Miston / I Cl. 3. *concupiscere*.
Mitil. *Paululum*.
Metichan / **g**aleichan / II Cl. 1. *ire*,
discedere, *transire*.
Minman. Hier op is ons Winnen (*vincere*) betrekkelijk; vermits met zorge en moeylykheden de Overwinningen behaelt moeten worden.

Magaths. F. *Virgo*.
Malan. I Cl. 1. *Molere*.
Mena. F. *Luna*.
Menath. M. *Mensis*.
Mericha. F. *rumor*, *fama*, & *merjan* / *usmerjan* I Cl. 1. *divulgare*, *predicare*.
Matha. F. *Vermis*.
Mastreigs. *Potens*.
Maza. M. *maizo* F. *major*.
Maiswe / **m**ais / *magis*.
Maists / *plurimus*.
Marei. F. *Lacus*, *mare*, & *mare* *saitu* / *stagnum*; dog ons woord Zee, dat aen 't gottische *saitu* gelykt, beteekent *mare*.
Manags / *multus*.
Managei. F. *multitudo*.
Mannists / *humanus*.
Manna. M. *homo*. Hier toe betrekken men ons woord Man, *vir*.
Marhan / I Cl. 2. *designare*.
Masthus. M. *sterquilinum*.
Mitij / *cum*; *reg.* dat. & *abl.* & *componitur*.
Mitan / III Cl. 3. *metre*.
Mitads. F. *mensura*.

Mey-

Nederduytsche.

Gottifche.

Meynen, (*putare*)
 Meysje,
 Middenfte,
 Mindere,
 Minfte,
 Mis,
 Misdaden,
 Mogen,
 Mond,
 Moord,
 Moorden,
 Morgen,

Munan I Cl. 2. *cogitare, putare.*
 Matwi. F. *puella.*
 Midja / miduma / *medium.*
 Minniza / *minor.*
 Minnifts / *minimus.*
 Miffa / *in compositione defectum.*
 Miffadedins / *peccata.*
 Magan VI Cl. *posse.*
 Muntz. M. *os.*
 Maurthz. N. *cædes.*
 Maurthjan. I Cl. 1. *occidere.*
 Maurgin / in Maurgin & at
 maurgin / & giftradagis / *cras,*
 met welk laetste ons Gifteren (*be-
 ri*) in gedaente overéénkomt, dog
 een gants omgekéerden zin betec-
 kenende.

Mulle, mollem,
 My,
 Mync,

Mulda. F. *pulvis.*
 Mi. Acc. *me,* & miſ dat. & abl.
mibi & me.
 Meins / *meus.*

N.

NAekte,
 Naelde,

Naguathz U. *Nudus.*
 Nethla. F. *acus.* Hier toe be-
 hóort ons Netel, *urtica,* en Ne-
 stel, *Ligula.*
 Namo. *Nomen.*
 Naats. M. *Commissura.*
 Nahz. M. *Nox.*
 Nahramat. N. *Cæna.*
 Natjan / ganatjan I Cl. 1. *madidare.*
 Ne. *Non.*
 Nequa / vel Netwa O. *Juxta, propè.*
 Niun. *Novem.*
 Niman / ganiman / framiman / II Cl.
 3. *accipere.*

Naem,
 Nacte,
 Nacht,
 Nachtmæl, avondmael,
 Natten, nat maken,
 Néén,
 Neffens, nevens,
 Negen,
 Nemen,

Nederduytsche.	Gottische.
Net, Neygen, doen nygen,	<i>Nati. N. Rete.</i> <i>Unawojan & Inaigjan I Cl. i. pro-</i> <i>clinare.</i>
Nygen, buygen, Niemand, Niet, Niewe,	<i>Unetwan II Cl. i. inclinatum esse.</i> <i>Unanna / mainshun. Nemo.</i> <i>Di / niu / niß / & nißau. Ne.</i> <i>Unijis M. Unija F. & Unijo N.</i> <i>novus, a, um.</i>
Nigte,	<i>Unihjo F. cognata, & Unihjis M. co-</i> <i>gnatus.</i>
Noemen, Nog, Nogte, Noodzaken, dwingen, aen- noodigen, Nooyt,	<i>Unnjan I Cl. i. nominare.</i> <i>Unuh / nauhtan / adhuc.</i> <i>Unihjan & nißhan / nec, neque.</i> <i>Unauthjan / ananauthjan I Cl. i.</i> <i>angariare.</i>
Nu, nu dan, Nyd, Nederstorten, afduytschen,	<i>Di in aßwa / nunquam ; zynde het</i> <i>tegendéél van aßwa / in Eewigheid,</i> <i>Altóós, semper.</i> <i>Un. Nunc, jam, ergo, igitur.</i> <i>Uniths. M. Invidia.</i> <i>Unrausjan I Cl. i. precipitare.</i>

O.

O! Of, ofte,	<i>! acclamatio vocativi.</i> <i>Unsto. Num & usto / forstän.</i>
Olie,	<i>Unews. M. Oleum.</i>
Omgord,	<i>Unigaurdans / præcinctus.</i>
On,	<i>Un / privativum.</i>
Onbruykbaere,	<i>Unbrukjus / inutilis.</i>
Onder,	<i>Unbar. Sub. reg. abl. & accus.</i>
Onmagtig, onmogelyk,	<i>Unmahteig / impossibile.</i>
Onreyne,	<i>Unbrans / impurus.</i>
Ons,	<i>Unghis / & unß / nobis.</i>
Onze,	<i>Unsar / noster.</i>
Ontbinden,	<i>Unbindan II Cl. 2. solvere,</i>
Ontdeken, onthullen,	<i>Unthuljan I Cl. 1. detegere.</i>
Ontleeden,	<i>Unthwasjan I Cl. 1. exuere ; van</i> <i>Ont-</i>

Nederduytsche.

Gottifche.

Ontfermen,

wasjan / *vestire*; waer van Gewaed, *vestimentum*.

Ontluiken,
Ontmagrigen, ontweldigén,
Ontmoeten,

Armjan / gaarmjan I Cl. 1. *misereri*.

Aftruk III Cl. 7. *aperire*.

Anamahtjan I Cl. 1. *vi detorquere*.

Wotjan / gamotjan I Cl. 1. *occurrere*.

Onvermogen,

Ummathei. F. *Infirmitas*.

Ooge,

Hugo. N. *Oculus*.

Oók,

Huk / *etiám*.

Op, opwaerts,

Jup / iupathzo / *furfum*.

Openbaerlyk, voor oogen,

Andaugjo. *Palam*.

Opleggen,

Analagjan I Cl. 1. *imponere*.

Opryzen,

Arreizan. II Cl. 1. *refurgere*.

Ouders,

Padzein. M. *Parentes familie*. Hier toe behóórt ons Vader, *pater*.

de Ouden,

Airizan / *antiqui*, namelyk de Eérdere of Ouderen.

van Ouds, wel éér,

Airifthan. *Olim*.

Oven,

Huhns M. *Fornax*.

Over,

Ufar / *ufaro*. *super*, *trans*: *reg*. ablat. voor *super*; dog acc. voor *trans*.

Over al,

Ubdall. *Ubique*.

van Overal,

Uthathzo. *undique*.

Over bezorgt zyn,

Maurnan I Cl. 2. *Nimíá curá torqueri*. Diergelyk is ons Morren, *obmurmurare*.

Overfte;

Reikis. M. *Princeps*, *primus*. Hier toe behóórt ons Ryke, *dives*, en Ryk, *regnum*.

Ontzien,

Aiftan. *Revereri*. Hier aen gelykt óók ons Yzen, *horrere*.

Os,

Huhsn. M. *Bos*.

P.

PAschen.
Peereboom, (*Pyrus*).
Pye, overtrekrok,
Plaatsje, stede, steet.

Profceet,
Profeteffe,
Profeteren,
Pond,
Praeten, reden, redenen,

Purper,

Q.

Querne, handmolen,
Quyten, ontslaen, *dimitt-*
sere, liberare.

R.

REép, stróók, band,
Regen,
Regenen,
Regt,
Regte,
Regten, rigten,
Rekenen,

Rekken, reyken,

Reyne,

Reynigen,

PAscha N. indeclinabile. *Pascha.*
Paiwabagins M. *Palma.*
Paída F. *tunica.*
Stads / stathg. M. *Locus, & stath /*
ripa. Hier toe is betrekkelek ons
Stad, *civitas.*

Praufetes. M. *Propheta.*
Praufeteis. F. *Prophetissa.*
Praufetjan I Cl. *Prophetizare.*
Pund N. *pondus, libra.*
Prodjian I Cl. 1. *Loqui, & Brodjian /*
obloqui, morren, bespreken, ag-
terklappen.

Paurpaura. F. *Purpura.*

Quadrans M. *mola.*
Quithjan / U. III Cl. 3. *remun-*
siare, komt van Qu / Af, & quis-
thjan / Zeggen.

Raps. *Vinculum.*
Regn N. *pluvia.*
Rijnjan I Cl. 1. *pluere.*
Rajhraba. *Rectè.*
Rajthg / *rectus.*
Garajhtjan I Cl. 1. *Dirigere.*
Rahjan / Garahjan I Cl. 1. *nume-*
rare, aestimare.
Rahjan / ustrahjan I Cl. 1. *tendere,*
extendere.
Drains M. hrainja F. hrain N. *Pu-*
rus, a, um.
Drainjan / gahrainjan I Cl. 1. *purgare.*

Roc-

GELYKLUYDENE WOORDEN.

Nederduytsche.

Roepen,
Roeren,
Roopen, plukken,
Rooven,
Ruyge,
Ruyme,
Ruymte,
Reyzen,
Ryten, scheuren (*divellere*)
Runnen, rennen, &
rinnen (*curfitare*)

S.

Sabbath, rustdag,

Satan,
Schaden,
Schaduw,

Schaffen, voorbereyden,
Schalie, panne,
Schamen,

Schatten, *estimare, taxare*. Schat,
thesaurus, & Schot & Lot,
tributum,

Scheppen, van ouds óók Scha-
pen,

Scheyden,

Schip,

Schoen, schoe,

Schoenréep, schoenriem,

Schorpioen,

Schoot, (*gremium*)

Schryven,

Gottische.

Droopjan I Cl. 1. *clamare*.

Reiran I Cl. 2. *movere*.

Raupjan I Cl. 1. *vellere*.

Raubon I Cl. 3. *spoliare*.

Rihs / *hirsutus*.

Rums / *spatiosus*.

Rums. M. *Locus*.

Reisan / *urceisan* II Cl. 1. *surgere*.

Diskreitan II Cl. 1. *scindere*.

Rinnan II Cl. 2. *currere*.

Sabbato / *indeclinab. M. & sabbato*
todays. *Sabbatum*.

Satanas. M. *Satanas*.

Shathjan / *gathathjan* I Cl. 1. *nocere*.

Shadus. F. *umbra*. **Shadonjan** I Cl. 1.

Schaduwen, & *ufarshadonjan* /
overschaduwen.

Shaftjan / *gashaftjan* I Cl. 1. *parare*.

Shatja F. *togula*.

Shaman I Cl. 2. *Erubescere*. Verbum
Reflexivum regⁱ. genit.

Shatts. M. *Denarius*, *Mna. pecunia*;
& **shattja** / *Nummularius*.
Wisselaer.

Shapan / *gashapan* III Cl. 4. *con-*
dere, creare.

Shadan I Cl. 2. *separare*.

Skip. N. *Navis*.

Shohs. M. *Calceamentum*.

Shaudaratps. M. *Corrigia*.

Shaurpio. F. *Scorpio*.

Shauths. M. *fibria*.

Reijan I Cl. 1. *scribere*. Hier aen is
niet ongelyk ons Malen *pingere*,
&

Nederduytsche.

Schuldige,
Schueren, reynigen,

Schynen,
Sestig, t'zestig,
Seventig, t'zeventig,
Slaen, oulinks slagen,
Sints,

Slapen,
Slegte, effene,
Slyten, (*terere*)
Sluyten, oulinks Luyken, *claudere*, en nog Luyken, *Valvae*,

Snéew,
Snyden, (*secare, metere*)

Sommige, eenige,
Spellen, voorspellen,

Sperwer, (*accipiter minor*)
Spinnen,
Spygen, spuegen, spouwen,
Staen, oulinks standen,
Staen blyven,
Stad, Burg,
Stege, straete,

Stéén,
Stelen,
Stemme,

Gottische.

& Male *macula*: als mede Mel-
den, Vermelden, *mentionem fa-*
cere.

Skuls / *reus.*

Schauron I Cl. 3. *Mundare*; en Wint-
tishaura / *Ventilabrum*, Wanne,
die door wind reinigt.

Scheinan / II Cl. 1. *fulgers.*

Saichstig. *Sexaginta.*

Sibuntig. *Septuaginta.*

Slahan / III Cl. 4. *Verberare.*

Sintja. *positiv. numeral.* Dus
twaainsintjan / *bis*, Tweesints,
Tweemacl.

Slepan IV Cl. *Dormire.*

Slaichs. *Planus.*

Gastseithjan / *facturam facere.*

Luhan / galuhan / III Cl. 7. *Clau-*
dere.

Snaius. M. *Nix.*

Sneian / II Cl. 1. *Metere* & Snei-
than / II Cl. 1. *mactare.*

Sumaih / *quidam.* & Sums / *unus.*

Spillon / gaspillon / I Cl. 3. *Prædi-*
care, narrare.

Sparwa. M. *Passer.* Muffche.

Spinnan II Cl. 2. *Nere.*

Sperman. II Cl. 1. *Spuere.*

Standan III Cl. 6. *Stare.*

Gastandan / III Cl. 6. *Manere.*

Saurgs. F. *Civitas.*

Staiga. F. *Via, platea, semita, as-*
cendens vel descendens, komt van

Strigan / Stygen, *ascendere.*

Stains. M. & Staina F. *Lapis.*

Scrian / II Cl. 3. *furari.*

Stribna. F. *Vox.*

Ster-

Nederduytsche.

Sterre,
Stier, (*taurus*)
Stip,
Stoel,
Stof,
Stomme,
Stooten,
Strate,
Streke,
Strooyen,

Stygen,

T.

TAnd,
Te,

Teeken, teiken,
Teekenen, teekens geven,

Teene, roede,
Tegenparty, tegenstander,

Tegenspreken, tegenzeggen,
Temmen,
Tien,
Tikken, aenraken,
Timmeren,

Toebrengen,
Toekomende,

Toen, doen,
Tonge,
Togen, trekken,

Gottifche.

Stairno. F. *Stella*.
Stiurs. M. *Vitulus*.
Strik / stik M. *punctum*.
Stois. M. *sedes*.
Strubjus M. *pulvis*.
Stams. *Mutus*.
Stautan. *Percutere*.
Sgangs. M. *Platea*; van *gangan* / *ire*.
Striks M. *apex*. *tractus*.
Strawjan / *gastrawjan* I Cl. 1. *sternere*.
Steigan / *gasteigan* / II Cl. 1. *scandere*, *ascendere*.

Tanthus. M.
Tou / *articulus*, *cum Infinitivo*;
als, *du laisjan* / *te Leeren*.
Taisns. *Signum*.
Taisnjan / *gataisnjan* I Cl. 1. *signare*, *ostendere*.
Tains. M. *Virgula*.
Andastaths / & *andastatwa* / *adversarius*.
Andsahan / *contradicere*.
Tamjan / *gatamjan* I Cl. 1. *Domare*.
Taisjun. *Decem*.
Tehan / *attehan* IV Cl. *attingere*.
Timrjan / *gatinrjan* I Cl. 1. *edificare*.
Tobzingan V Cl. *proferre*.
Anatwaithe / *futurum*, komt van *ana* / *Aen*, *Voor*; & *waitthan* / *Worden*.
Thamih. *tunc*.
Tungo. F. *Lingua*.
Tuhan / II Cl. 4. *trabere*.

F

Ter-

42 GELYKLUYDENDE WOORDEN.

Nederduytsche.

Torne,
Tornen, ontornen, terzen,

Tot, by, toe,

Treden,

Troosten,

Trampen, trampelen, *pedibus*
proculcare.

Trouwen, vertrouwen,

Twaelf, twalef,

Twee,

Twintig,

U.

Uchtend, ochtend,
Uwe,

Uyt,

Uythollen,

Gottifche.

Gataura. F. *sciffura.*
Tairan / **g**atairan / **d**istairan / **a**stairan II Cl. 6. *Dissolvere, dirumpere, & astauruntus / diruptus*; Onttornt.

At / *apud*, reg^t. dat. & abl. & compon^t.

Trudan / **g**atrudan III Cl. 7. *calcare.*

Chraftjan / **g**achraftjan I Cl. 1. *consolari, hortari.*

Anatrimpan II Cl. of III Cl. *irruere.*

Tratwan I Cl. 2. *fiduciam habere.*

Twalib / & **t**walif / *duodecim.*

Twa / *duo.*

Twaintig / *viginti.*

Urtwo / *mane.*

Izwar. M. *izwara.* F. *izwar.*
N. *Vester.*

Us / **u**zuh / **u**t & **u**ta. Ex. reg^t.
abl. & comp.

Ushulon I Cl. 3. *Excidere.*

In plaats van onze V. beginnen de Gottifche woorden méést al met F.

V.

Vaeren,

Van,
Vangen,
Vasten,

Faran III Cl. 4. *proficisci, navigare*, en **f**arjan I Cl. 1. *remigare*, & **a**farjan I Cl. 1. *enavigare.*

Af / **f**ram / *à, ab.*

Fahan / **g**afahan IV Cl. *capere.*

Fastan I Cl. 2. *jejunare.*

Vast-

Nederduytsche.

Vasthouden, bewaren,
 Veel,
 Véértig,
 Vel,
 Verdoemen (*condemnare*)

Vergeven,
 Vergelden,
 Verhooren,

Verlaten,
 Verlof, *licentia*, & Uytloven,
 (*liceri*, toestaen),
 Vernieuwing,
 Verliezen,

Verdrieten,
 Verquisten,

Verre,
 Verschynen, voor oogen ko-
 men,
 Versene,
 Verworden,
 Verwyten,
 Verzadigen,
 Verzadigt worden,

Verzegelen,
 Verzelling,

Verzweeren,
 Veugel,
 Veulen (*pullus equinus*)

Gottische.

Fastan / gasastan I Cl. 2. *servare*.
 Filu. reg. genit. *multum*.
 Fidiwortig. *Quadragesima*
 Füll. N. *Pellis*.
 Domjan / gadomjan I Cl. 1. *Judi-
 care*, afdomjan I Cl. 1. *condemnare*.
 Fragiban / III Cl. 3. *remittere*.
 Fragildan / II Cl. 2. *reddere*.
 Andhausjan. I Cl. 1. *Exaudire*,
 komt van and / anda / Tegen; &
 hausjan / Hooren.
 Praletan / IV Cl. *dimittere*.
 Hslaubjan / I Cl. 1. *permittere*, *li-
 centiam dare*.
 Anniujitha. F. *Renovatio*.
 Hiusan / fratiusan / II Cl. 2. *amitte-
 re*, *perdere*.
 Usthiuitan / II Cl. 4. *molestum esse*.
 Quistjan / fraguishtjan. I Cl. 1. U.
 reg. dat. *perdere*.
 Fairra. *longinquè*.
 Ateugjan / I Cl. 1. *apparere*.
 Fairzna, F. *Calcaneum*.
 Fratwaurdjan. *perire*.
 Idtweltjan. I Cl. 1. *Exprobrare*.
 Sothjan / gasohtjan / I Cl. 1. *saturare*.
 Sathnan & sad itan. *Saturari*,
 namelyk Zich Zat Eten.
 Paurfighjan. I Cl. 1. *Obsignare*.
 Gasinthei / Comitatus. Hier toe be-
 hóort ons Gezin, Huisgezin,
familia; als naemlyk, Huysge-
 zellen.
 Parswaran / III Cl. 4. *dejerare*.
 Fugls. M. *Avis*.
 Fula. M. *Pullus Asine*.

Nederduytsche.	Gottifche.
Vier,	Fidwoz / <i>fidur</i> / <i>quatuor</i> .
Vierdaegs,	Fidurdogs / <i>dies quartanus</i> .
Viervuld, viervoud,	Fidurfalth / <i>quadruplum</i> .
Vinden, bevinden,	Fintan. II Cl. 2. <i>Cognoscere</i> .
Vinger,	Fingrs. M. <i>Digitus</i> .
Vifch,	Fifhs. M. <i>Pifcis</i> .
Viffchen,	Fifkon. I Cl. 3. <i>Pifcari</i> .
Viffer,	Fifkja. M. <i>Pifcator</i> .
Vlieden,	Chliuhan / <i>gathliuhan</i> / II Cl. 4. <i>fugere</i> .
Vloed,	Flodus. M. <i>Fluxus</i> .
Voeden,	Fodjan / I Cl. 1. <i>pacere, nutrire</i> .
Voeder, fcheede,	Fodys. M. <i>Vagina</i> .
Voet,	Fotus. M. <i>Pes</i> .
Voetebank, voetebord,	Fotubaud. N. <i>Scabellum</i> .
Volle,	Fulls / <i>plenus</i> .
Voltoegen, volmaekt,	Uftauhans / & <i>fullatogis</i> / <i>perfectus, consummatus</i> .
Volwassen van ouderdom,	Uftwahfans / <i>etatem habens</i> .
Voor,	Faur / <i>faura</i> / <i>reg^t. dat. & acc. & comp. antè, prò, ad &c.</i>
Voorbygaen,	Faurgangan / <i>faurbigangan</i> I Cl. 2. <i>Præterire</i> .
Voor de deur,	Fauradaurja / <i>in plateâ: ante januam</i> .
Voorhangfel,	Faurahah. N. <i>Velum</i> .
Vorft, voorgebieder,	Faurabathjis. M. <i>Princeps</i> ; van Faura Voor, & Biudan / II Cl. 4. Gebieden.
Voffen,	Fauhons. M. <i>Vulpes</i> .
Vouwen,	Faldan IV Cl. <i>Plicare</i> .
Vraet, veel-eter, af-eter,	Aferhja / <i>afetei</i> . M. <i>Vorax</i> .
Vragen,	Fraihan / <i>frahan</i> . <i>Interrogare, & fama accipere</i> . Fraihan / <i>frah</i> / <i>frahans</i> III Cl. 5. & <i>frahan</i> / <i>frah</i> / <i>frahans</i> III Cl. 4.
Vremdeling,	Ajakunja. <i>Alienigena</i> : van ahjath . Vreck-

GELYKLUYDENE WOORDEN.

45

Nederduytsche.

Gottifche.

Vrekke,
Vriend,
Vroede,
Vrugt,

Vrugten, vreezen,
Vrye,
Vullen,
Vuyle, stinkende,
Vyand,
Vyf,
Vyfhonderd,
Vyftien,
Vyftiende,
Vyftig,

W.

WAele (*electio*)
Wacnen,
Waer?
Waerdige,

Waerheen?
Waert, waerts,

Waeyen,
Waken,
Wan,
Wangkuffen, hoofdkuffen,
Wapenen,
Warmen,
Wadom,
Wafchen,

Waffen,

Elders, & ~~humi~~ / Kunne, Ge-
flagt; *quasi alio genere.*

Frikis / *avidus.*

Frionds. M. *Amicus.*

Frods / *sapiens.*

Waran. N. *Fructus.* Hier aen ge-
lykt ons Aker, *glans.*

Faurhtan I Cl. 2. *timere.*

Frije. *Liber.*

Fuljan / gafuljan I Cl. 1. *Implere.*

Fuls / *Putris.*

Fiands. M. *Inimicus.*

Finf / *quinque.*

Funfhund / *Quingentum.*

Finfstaihun / *quindecim.*

Finfstaihunds / *quintus decimus.*

Finfstig / *quingquaginta.*

WAlijan I Cl. 1. *eligere.*

Wenjan/gawenjan I Cl. 1. *putare.*

War / \odot . *ubi.*

Wairths / *dignus* & *andawairthi* N.
pretium, waerderinge.

Wat / *wath* / & *wadze*? \odot . *quo?*

Wairth / *wairths* / *versus*; als *jaind-*
wairths / Gintwaerts, *illuc.*

Waian / *flare*, in *praeterito*, *wastwo.*

Wahan / *gawahan* I Cl. 2. *vigilare.*

Wan / *deficiens.*

Wangerji N. *cervical.*

Wepna. N. *Arma.*

Warmjan I Cl. 1. *calefacere.*

Wahstms M. *incrementum.*

Chwahan / *asthwahan* / *usthwahan*
III Cl. 4. *lavare.*

Wahsjan III Cl. 4. *crefcere.*

F 3

Wat?

Nederduytsche.

Wat?

Wacter,
Weder,
Weduwe,
Wee!
Weenen,
Weeren,
Weg,
Wegvlieden, afvlieden,
Wekken,

Wel,
Welke,
Wen, wanneer?
Wenden, afwenden,

Wentelen, oulinks Wallen,
wellen,
Werken,

Wurf, werve (*actio, Vices*) als
tweewerf (*bis.*) als mede
Wurf, (*acta,*) een breede
Plaats neffens 't water, ge-
voeglyk om zig op te wenden.
Werpen,

Wet,
Weten,
Weite, terwe, (*triticum*)
Wezen, zyn,

Willen,
Wil,
Wind,
Winden,

Gottifche.

Wa? ○. waigt & waitei? *quid,*
aliquid?

Wato. N. *Aqua.*

Witza / *adversum, contrà.*

Widowa. F. *Vidua.*

Wai! *Væ!*

Wainon. I Cl. 3. *U. lugere.*

Warjan. I Cl. 1. *prohibere.*

Wigs. M. *Via.*

Wfchliuhan / II Cl. 4. *fugere.*

Waljan / *Ufwaljan* / I Cl. 1. *excit-*
tare.

Wails. *Bend.*

Wileis / *welcis* ○. *Qualis!*

Wan. ○. *quando.*

Wandjan / *gatwandjan* / *ustwand-*
jan. I Cl. 1. *Vertere.*

Walwojan. I Cl. 1. *Volvere.*

Waurhjan / *Gatwaurhjan* / V Cl.
operari.

Wairban. ○. I Cl. 3. *Præterire.*
Voorbygaen, Overgaen.

Wairpan / *gatwairpan* / II Cl. 6.
Mittere. projicere.

Witoth. N. *Lex.*

Witan / VI Cl. *scire.*

Wairei. F. *triticum.* ○.

Wisan. VI Cl. alsmede *Wairhjan.*
Esse.

Wifjan / VI Cl. *Velle.*

Wifja. M. *Voluntas.*

Winds. M. *Ventus.*

Windan. II Cl. 2. *Volvere.*

Win-

GELYKLUYDENE WOORDEN.

47

Nederduytsche.

Gottifche.

Winter,

Winterus. M. *Hyems; etiam Annus.*
By de Winters telden de Gotten
de Jaren.

Witte,

Weits. O. *albus.*

Witten,

Weitjan / gatweitan. O. I Cl. 1.
album facere.

Wolf,

Wulfs. M. *Lupus.*

Wonde,

Wund / wond. *Vulnus.*

Wonden,

Gatwonden / I Cl. 3. *Vulnerare.*

Woord,

Waurd. N. *Sermo.*

Worden, werden,

Wairthan / II Cl. 6. *fieri.*

Worme, wurme, (*Vermis*)

Waurms. M. *Serpens.*

Wortel,

Waurts. F. *Radix.*

Wraeke,

Wraha. F. *Vindicta, persecutio.*

Wreken,

Wrahan / gatwrahan / II Cl. 3. *vin-
dicare, persequi.*

Wraeken, Vraeken,

Wraunnan / VI Cl. *Aspernari, con-
temnere, rejicere: van fra / Ver,
privativum; & kunnan / Kennen.*

Wy,

Weis & wit. Nos.

Wyden, oulinks Wyhen,

Weihan / gatweihan. I Cl. 2. *Sanctificare.*

Wyk, (*Vicus*),

Weih. N. *Vicus, castellum.*

Wylen, vertoeven,

Weilan / gatweilan. O. *immorari.*

Wyle,

Weila. F. *Spatium temporis.* O.

Wyn,

Wein. N. *Vinum.*

Wyndruyven, Wynbeziën,

Weinabasja. N. *Uva.*

Wyngaerdhof,

Weinagards. M. *Vinea.*

Voor onze Y vindmen in 't Gottifch EI.

Y.

YZer,

Yzeren,

Yzar. N. *Ferrum.*

Yzarneus. *Ferreus.*

De

De klank, voor welken men nu ter tyd, vermits de zagte uytſpraek, by ons de Z gebruykt, wierd éértyds, en word óók nog veel al door S verbeeld, even gelyk in 't Gottiſche.

Nederduyſche.

Gottiſche.

Z.

t' **Z** Amen,
t' **Z**acmgelykende,
Zaeyen,
Zat eten,
Zak,
ik Zal, (*in futuro tempore*)

Zalven,
Zeeplaets,
Zegelen,
Zelden,

Zelve,
Zenden,
Zennep, moſtaertzaet,
Zes,
Zesde,

Zetel,
Zetten, ſtellen,

Zeven,
Zig, zich,
Zic!
Zien, oulinks Sichen,

Zieke,
Ziekte,
Ziele,

S Aman / Samana. *Simul.*
Samaletis / *Similis.*
Saian. *Seminare*, præ. **S**aifo.
Sad itan / *implere ventrem.*
Saktus. M. *Saccus.*
Shal / ſhuld. Beteekent ook een Schuld of Pligt, *Debitum.*
Salbon / gaſalbon. I Cl. 3. *Ungere.*
Saumarei / *Locus maritimus.*
Sighjan / gaſighjan. I Cl. 1. *Signare.*
Silda / *rard.* als **S**ildaleitſ / *Mirabilis*, Zeldſaemgelykende, en **S**ildaleitſjan / I Cl. 1. *admirari.*
Silba. M. **S**ilbo. F. *Iſſe. a.*
Sandjan. I Cl. 1. *Mittere.*
Sinaps. M. *Sinapis.*
Saiſſ / *Sex.*
Saiſſta. *Sextus.* M. **S**aiſſta. *Sex-ta.* F.
Sirls. M. *Cathedra*, *nidus.*
Sarjan / gaſarjan. I Cl. 1. *Ponere, collocare.*
Situn. *Septem.*
Sih. *Se.*
Sai! *Ecce!*
Saiquan / gaſaiquan O. III Cl. 5. *Videre.*
Siukſ / *Morbidus.*
Siukci F. *Infirmitas, morbus.*
Saiwala F. *Anima.*

Zil-

Nederduytsche.

Zilver,
Zinken,

Zitten,
Zoeken,
Zoen, rantzoen,
Zole,
Zonne,
Zoo,
Zoon,
Zorgen,

Zout,
Zugt, zucht,
Zulke,
Zuster,
Zwaeger,

Zwamme,
Zwarte,
Zweeren,
Zwegelen,
Zwyn,
Zy,
Zygen, afzygen,
Zyne,
Zwavel, zwevel,
Zwindig, veel, (*frequens*.) & ge-
zwind (*citd.*)
Zwoegen, *anbelare, animam mo-*
lestè ducere.

Gottische.

Zilubz, N. *argentum.*
Zigwan II Cl. 2. *mergere, submer-*
gere.
Zitan / gasitan / III Cl. 3. *sedere.*
Zobjan I Cl. 1. *querere.*
Zaun. N. *Redemptionis pretium.*
Zulja. N. *Solea.*
Zunno. F. *Sol.*
Zwa / *fic*, & **Zwa stwe** / *ficut.*
Zunus. M.
Zaurjan I Cl. 1. *sollicitum esse*, &
saurgan I Cl. 2. *Dolere, tristari.*
Zalt / *sal.*
Zauhrei F. *infirmitas, languor.*
Zwalehts / *talis.*
Zwistar. F. *Soror.*
Zwadhra. M. *Socer*, & **Zwadhra**.
F. *Socrus, Zwagerinne.*
Zwammis. M. *Spongia.*
Zwarts / *Niger.*
Zwaran III Cl. 4. *furare.*
Zwoiglon I Cl. 3. *tibiis camere.*
Zwein. N. *Porcus.*
Zis / *nominat. plur. illi.*
Zigan / gasigan III Cl. 3. *delabi.*
Zems / *suus.*
Zwibla. F. *Sulphur.*
Zwinths / *validus.*
Zastwoogjan I Cl. 1. *ingemiscere.*

GOTTISCHE DECLINATIEN. V O O R B E E L D E N D E R G O T T I S C H E D E C L I N A T I E N .

Nomina Substantiva MASCULINA.

I. Op **A** uytgaende.

Singular.
N. & V. **Atta.**
G. **Attins.**
Dat. & Abl. **Attin.**
Acc. **Attan.**

Vader.

Plural.
Attans.
Attane.
Attam.
Attans.

Dus mede,

Afjetja / Vraet.
Alhna / Gééft.
Andastatwa / Tegenstander.
Arba / arbinumja / Erve, Erf-
genaem.
Bandja / een Gebondene, ge-
vangene.
Bidagwa / Bedelaer.
Blinda / een Blinde.
Bloma / Bloeme.
Baurja / Burger.
Fauragangja / Rentmeester.

Fiskja / Viffer.
Frauja / Heere.
Fula / Veulen.
Galga / Galge.
Gibla / Gevel, top, tinne.
Hana / Haen.
Skatja / Wisselaer.
Spartwa / Mussche.
Swaifra / Zwaeger.
Hzeta / Kribbe.
Weindzunkja / Wyndrinker.
Willa / Wille.

Manna / Mensch, heeft by inkortinge, in *gen. sing.* **Mans** voor
Manning: en in *Nom. & Acc. Pl.* **mangs** voor **mannaus** / als mede
in *gen. plur.* **mann** voor **mannant**.

II. Op **S** uytgaende.

Singul.
N. & V. **Dags.**
G. **Dagis.**
D. & Abl. **Daga.**
Acc. **Dag.**

Dag.

Plural.
Dagos.
Dage.
Dagam & Dagan.
Dagans.

Agis /

GOTTISCHE DECLINATIEN.

51

Nomina substantiva MASCULINA.

Aldus mede,

Angis / Angst.	Knüog / Knie.
Agrundichs / Afgrond.	Moods / Gramschap.
Aichs / Eed.	Munths / Mond.
Aichts / Azyn.	Nachts / Nacht.
Alews / Olie.	Reiths / Nyd.
Ambahts / Bediener.	Reihabagms / Palboom.
Andanachts / Voornacht.	Raips / Réép.
Andastaths / Tegenstander.	Sinaps / Zennep.
Anagards / Voorhof.	Sitls / Zetel.
Auhfns / Os.	Shalks / Knegt.
Ahrs / Akker.	Shatts / Penning.
Aurks / Aker.	Shauts / Zoom.
Aurtigards / Gaerde, tuyn.	Shcims / Lantacne.
Bagns / Bóóm.	Shoys / Schoen.
Bairgs / Berg.	Shufts / Hairlok,
Brufts / Borst.	Snatms / Snéew.
Dauratwards / Deurwaerder.	Strads / Plaets.
Fingrs / Vinger.	Strains / Stéén.
Fisks / Vifch.	Stihs / Stip.
Fodrs / Voeder.	Strurs / Kalf.
Fugls / Veugel.	Stols / Stoel.
Gadnans / Gedruyfsch.	Striks / Streke.
Gangs / Stracte.	Swans / Swamme.
Gards / Huys, hof.	Tains / Teene, roede.
Heils / Heyl.	Thihs / Dief.
Hals / Hals.	Things / Dienaer.
Himins / Hemel.	Wastms / Wasdom.
Hunds / Hond.	Waurms / Slange.
Hups / Heup.	Wigs / Weg.
Plauts / Lot.	Winds / Wind.
Kaizers / Keyzer.	Wulfs / Wolf.
Katils / Ketel.	

GOTTISCHE DECLINATIEN.

*Nomina substantiva MASCULINA.*III. Op *is* uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. <i>Hairdeis.</i>	Herder.	<i>Hairdjos.</i>
G. <i>Hairdeis.</i>		<i>Hairdje.</i>
D. & Abl. <i>Hairdja.</i>		<i>Hairdjam</i> & an.
Acc. <i>Hairdi.</i>		<i>Hairdjans.</i>

Zoo mede *Siponeis* / Discipel.IV. Op *us* uitgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. <i>Sumus.</i>	Zoon.	<i>Sunjus.</i>
G. <i>Sunaus.</i>		<i>Sunioe.</i>
D. & Abl. <i>Sunau.</i>		<i>Sunum</i> & un.
Acc. <i>Sumi.</i>		<i>Sununs.</i>

Alzoo mede.

<i>Angilus</i> / Engel.	<i>Maistus</i> / Mesthóóp.
<i>Dauthus</i> / Doód.	<i>Stubjus</i> / Stof.
<i>Flodus</i> / Vloed.	<i>Saktus</i> / Zak.
<i>Fotus</i> / Voet.	<i>Chaurus</i> / Doorne.
<i>Huhrus</i> / Honger.	<i>Tunthus</i> / Tand.
<i>Lithus</i> / Lid.	<i>Wintus</i> / Winter.
<i>Lustus</i> / Lust.	

*Nomina substantiva FOEMININA.*I. Op *a* uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. <i>Paida.</i>	Peye.	<i>Paidos.</i>
G. <i>Paidos.</i>		<i>Paido.</i>
D. & Abl. <i>Paidai.</i>		<i>Paidan.</i>
Acc. <i>Paida.</i>		<i>Paidos.</i>

Aldus óók.

<i>Airtja</i> / Aerde.	<i>Alleina</i> / Elae.
<i>Krha</i> / Kiste.	<i>Bida</i> / Bede.
<i>Armahairtija</i> / Barmhertigheyd.	<i>Brunna</i> / Bronne.

Dit

Nomina substantiva FOEMININA.

Dupirha / Diepte.	Maena / Maen.
Fairzna / Versene.	Meritha / Maere.
Gabaurtha / Geboorte.	Mulda / Mulle, stof.
Gahugda / Gedagten, Geheugen.	Pertha / Naelde.
Garda / Gordel.	Saivala / Ziele.
Garairitha / Geregtigheyd.	Staiga / Straet, stege.
Gataura / Torne, scheure.	Skaha / Schalie.
Giba / Gave.	Staina / Stéén.
Goba / Groeve.	Stibna / Stemme.
Hajja / Helle.	Sulja / Zole.
Hairda / Herde, kudde.	Swibla / Zwevel, Zwavel.
Hairha / Heyde, heye.	Wamba / Buyk.
Hauhitha / Hoogheyd.	Wastja / Gewaed.
Innuitha / Verniewing.	Weila / Uer, stonde.
Karkara / Kerker.	Wakja / Wraeke.
Matha / Maeye.	

II. Op g uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Sauths.	Zucht.	Sauthreis.
G. Sauthais.		Sauthre.
D. & Abl. Sauthai.		Sauthrim & Sauthaim.
Acc. Sauthr.		Sauthrins & Sauthreins.

Dusdanig óók.

Andanumfs / Aenneming.	Insaghts / - Insajhts / Gezeg, verhael.
Affareins / Afzetting.	Libains / Leven.
Affats / Aftaand.	Magaths / Maget, maegd.
Bauains / Gebouw.	Majhts / Macht.
Baurgs / Stad, Burg.	Mithads / Maete.
Bruths / Schóondogter.	Naats / Naete, scheure.
Daupeins / Doopinge.	Salbons / Zalvinge.
Fobreins / Voedsel.	Teikins / Teeken.
Galaubeins / Geloove.	Teikneins / Beteekenisse.
Gasts / Gast, vremdeling.	Waurts / Wortel.
Haupeins / Hóogheyd, glorie.	

GOTTISCHE DECLINATIEN.

*Nomina substantiva FOEMININA.*III. Op **o** uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Azgo.	Afſche.	Azgons.
G. Azgons.		Azgono.
D. & Abl. Azgit.		Azgom & Azgot.
Acc. Azgon.		Azgons.

Desgelyks mede.

Bandjo / Band, bindfel.	Stairno / Sterre.
Brimo & Beito / Koortſe.	Sunno / Zonne.
Dubo / Duyve.	Swaigro / Swaegerinne.
Pijtjo / Nigte.	Tungo / Tonge.
Scharpio / Scorpioen.	Widoto / Weduwe.

IV. Op **ti** uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N & V. Kiutei.	List.	Kiuteins.
G. Kiutins.		Kiuteino.
D. & Abl. Kiutein.		Kiutein.
Acc. Kiutein.		Kiuteins.

Op deze wyze mede.

Armahairtei / Barmhertigheid.	Hauhhairtei / Hóoghertigheid.
Dalei / Dal.	Jundei / Jonkheid.
Faurmarei / Zeeplaets.	Magathei / Maegdom.
Filutwaurdei / Veelwoording.	Managei / Menigte.
Prodei / Wysheid.	Marei / Meir, Zee.
Saittei / Bok, Geyte.	Siuhei / Ziekte.
Saraithei / Gerechtigheid.	Unnahtei / Onmacht.
Safinthei / Verzelling.	Waitei / Weite, koren.

V. Op **us** uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Handus.	Hand.	Handjus.
G. Handaus.		Handitwe.
D. & Abl. Handaw.		Handum.
Acc. Handu.		Handams.

In

GOTTISCHE DECLINATIEN:

55

Nomina substantiva FOEMININA.

In dezer voege mede.

Aflus / Ezelinne.	Kinnus / Kinnebak.
Horinassus / Hoereryc.	Skadus / Schaduwe.

Nomina substantiva NEUTRA.

I. Op *i* uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Badi.	Bedde.	Badja.
G. Badjis.		Badje.
D. & Abl. Badja.		Batjam.
Acc. Badi.		Badja.

Op gelyke wyze.

Andatwairthi / Waerderinge.	Harji / Heyr.
Andatwaurthi / Antwoord.	Hatwi / Hooy.
Andi / Ende, eynde.	Kuni / Kunne.
Andwairthi / Aengezicht.	Kunthi / Kennisse.
Arthi / Erfenisse.	Nati / Nette.
Bandi / Band, vastigheyd.	Waldusni / Geweldoeffening.
Fauraganji / Rentmeésterschap.	Wangarji / Wangkussen.
Gautwi / Gouwe, gooy.	

II. Op een *Consonant* uytgaende.

<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Ier.	Jaer.	Iera.
G. Ieris.		Iere.
D. & Abl. Iera.		Ieram & Ieran.
Acc. Ier.		Iera.

Dus insgelyks.

Ahs / Aire.	Dail / Déel.
Agin / Aijn / Eigendom.	Daur / Deur.
Ahran / Vrugt.	Eisar / Yzer.
Abzunst / Brandoffer.	Faurahah / Voorhang.
Balsan / Balsam.	Pill / Vel.
Baurd / Bord.	Potubaurd / Voetebank.
Bloth / Bloed.	Gajuk / Juk, Jok.

Ga

Nomina substantiva NEUTRA.

Garrasä / Dorfschloer.	Maurtje / Moord.
Gild / Geld, schatting.	Nachtamat / Nachtmael.
Gras / Gras, moes.	Pund / Pond.
Godhus / Godshuys, Tempel.	Regn / Regen.
Horn / Horen.	Salt / Zout.
Hus / Huys.	Saun / Zoen.
Kas / Vat.	Silber / Zilver.
Lamb / Lam.	Schip / Schip.
Land / Land.	Swein / Zwyn.
Leik / Lyk, lichaem.	Swinst / Badwater, Zwemplaets.
Lein / Linnen.	Waurd / Woord.
Loof / Loof.	Wijs / Wyk.
Loon / Lóón.	Wyn / Wyn.
Leger / Leger, bedde.	Wet / Wet.
Licht / Licht.	

III. Op ☉ uytgaende.

<i>Singul.</i>		<i>Plural.</i>
N. & V. Hairto.	Herte.	Hairtona.
G. Hairting.		Hairtone.
D. & Abl. Hairtin.		Hairtam & Hairtan.
Acc. Hairto.		Hairtona.
	Zoo óók.	
Hugo / Ooge.	Naem / Naem.	
Korn / Koren.	Water / Water.	

Dog dit laetste heeft in D. & Abl. Plur. **Watnam** / voor **Watam**.

Uytzonderlingen van de Naamwoorden.

M A S C U L I N A.

<i>Sing.</i> N. & Acc. Goth (God) G. Goths / D. & Abl. Gotha.
<i>Plur.</i> N. & Acc. Guda.
<i>Sing.</i> N. & Abl. Menath / Menoth / (Maend.)
<i>Plur.</i> N. & Acc. Menaths.
<i>Sing.</i> N. & Acc. D. & Abl. Brothar / (Broeder,) G. Brothars.
<i>Plur.</i> N. Brothrus / D. & Abl. Brothrum , Acc. Brothrus & uns.

Sing.

Uytzonderlingen van de Naemwoorden.

Sing. N. D. & Abl. **Arms** / (Arm.)

Plur. Acc. **Armins**.

Sing. N. & Abl. **Sabbato** / (Sabbath) G. **Sabbataus**. *Plur.* Abl. **Sabbato**.

Sing. G. **Faurabathjis** / (Voorgebieder) D. & Abl. **Faurabathja**.
Acc. **Faurabathi**.

F O E M I N I N A.

Sing. N. & G. **Baurgs** / Burg, stad. D. Acc. & Abl. **Baurg**.

Plur. N. & Acc. **Baurgs**. G. **Baurge**. D. & Abl. **Baurgin**.

Sing. G. **Sunagogeis** / & **gais** / Sinagoge. D. & Abl. **Sunagoge** /
gei / **gai** / **gen** & **gein**. & Acc. **Sunagogein**. *Plur.* Abl. **Sunagogin**.

Swistar / Zuster, & **Dauhtar** / Dogter, gaen als 't *Masculinum*
Brothar.

N O M I N A A D J E C T I V A.

Masculinum.

<i>Singul.</i>	1.	Blinde.	<i>Plural.</i>
N. Blinds .			Blindai.
G. Blindis .			Blindaize.
D. & Ab. Blindin / & amma .			Blindaim.
Acc. Blindana .			Blindans .

Fœmininum.

N. Blinda .		Blindos.
G. Blindaizos .		Blindaizo.
D. & Abl. Blindai .		Blindaim.
Acc. Blinda .		Blindos.

Neutrum.

N. Blind .		Blinda.
G. Blindis .		Blindaize.
D. & Abl. Blindamma .		Blindaim.
Acc. Blind & blindata .		Blinda.

Mascul.
Zelvc.

<i>Singular.</i>	2.	<i>Plural.</i>
N. Siba .		Sibans.
G.		Sibanz.

H

D. &

GOTTISCHE DECLINATIEN.

D. & Abl. Silbin/ & amna.		Silbam.
Acc. Silban.		Silbang.
<i>Singul.</i>	<i>Fœmin.</i>	<i>Plural.</i>
N. Silbo.		Silbons.
G. Silbons & Silbatzoz.	
D. & Abl.
Acc. Silbon.		Silbons.
<i>Singul.</i>	<i>Neutr.</i>	<i>Plural.</i>
N. & Acc. Silbo.	
G.
D. & Abl. Silbanma.	

Participia ACTIVA.

Van de Verba der I. II. III. IV. V. en VI. Classis.

	<i>Mascul.</i>	
	Declende.	<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>		Dailjandanz.
N. Dailjandz.		Dailjandant.
G. Dailjandiz.		Dailjandam.
D. & Abl. Dailjandin.		Dailjandanz.
Acc. Dailjandan.	<i>Fœmin.</i>	
<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. Dailjandei.		Dailjandeinz.
G. Dailjandeinz.		Dailjandaino.
D. & Abl. Dailjandein.		Dailjandaim & ein.
Acc. Dailjandein.	<i>Neutr.</i>	Dailjandainz.
<i>Singular.</i>		<i>Plural.</i>
N. Dailjando.		Dailjandona.
G. Dailjandinz.		Dailjandant.
D. & Abl. Dailjandin.		Dailjandam.
Acc. Dailjando.		Dailjandona.

Participia PASSIVA.

Van de Verba der I. Classis.

	<i>Mascul.</i>	
	Gedéelde.	<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>		Dailidai.
N. Dailidz.		G. Dat

G. **Dalidins.**
 D. & Abl. **Dalidamma.**
 Acc. **Dalidana.**

Femin.

Dalidain.
Dalidans.

Singular.

N. **Dalida.**

G.

D. & Abl.

Acc. **Dalidon.**

Neutr.

Plural.
Dalidos.

Dalidons.

Singular.

N. **Dalich.**

G. **Dalidins.**

D. & Abl. **Dalidamma.**

Acc. **Dalich.**

Plural.

Dalida.

Dalidain.
Dalida.

Participia PASSIVA.

Van de *Verba* der II. III. IV. V. en VI. *Classis.*

Mascul.

Bewondene.

Singul.

N. **Biwondans.**

G.

D. & Abl. **Biwondanamma.**

Acc. **Biwondana.**

Plural.

Biwondanai.
Biwondanaize.
Biwondanain.
Biwondanans.

Femin.

Singul.

N. **Biwondana.**

G.

D. & Abl. **Biwondanamma.**

Acc. **Biwondain.**

Plural.

Biwondanaize.

Neutr.

Singular.

N. **Biwondan.**

G.

D. & Abl. **Biwondanamma.**

Acc. **Biwondan.**

Plural.

Biwondana.
Biwondanaize.
Biwondanain.
Biwondana.

NB. *Indica de Neutra Passiva als Substantiva* gebruykt worden;

zoo nemen ze een o agter aen, als *daido* het Gedéele, *biboundano* het Bewondene; en worden *gedeclineert* als *hairto* / hebbende in *Plurali* *hairtona*; dus dan óók *biboundanona* in *Plurali*.

PRONOMINA *personalia*.

<i>Singular.</i>	Ik.	<i>Plural.</i>
N. <i>Ih.</i>		<i>Wit & Weis.</i>
G.		<i>Unfis.</i>
D. & Abl. <i>Wis.</i>		<i>Unghis & Unghis.</i>
Acc. <i>Wih.</i>		<i>Uns.</i>
<i>Singular.</i>	Gy, dy.	<i>Plural.</i>
N. <i>Chu.</i>		<i>Ius.</i>
G.		<i>Iawis & Igwis.</i>
D. & Abl. <i>Chus.</i>		<i>Iawis.</i>
Acc. <i>Chuk.</i>		<i>Plural.</i>
<i>Singul.</i>	Hy.	<i>Cis.</i>
N. <i>Is.</i>		<i>Ize.</i>
G. <i>Is.</i>		<i>Im.</i>
D. & Abl. <i>Imma.</i>		<i>Ius.</i>
Acc. <i>Iua.</i>		<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>	Zy.	<i>Izo.</i>
N.		<i>Ios.</i>
G. <i>Ios.</i>		
D. & Abl. <i>Izai & Ija.</i>		
Acc. <i>Izai & Ija.</i>		

PRONOMINA *Demonstrativa*.

<i>Singular.</i>	<i>Mascul.</i>	<i>Plural.</i>
N. <i>Chiz & Sa.</i>	Dic, deze.	<i>Chai & Chisai.</i>
G. <i>Chis.</i>		<i>Chif.</i>
D. & Abl. <i>Chamma.</i>		<i>Chaim.</i>
Acc. <i>Chana.</i>		<i>Chang & Chifang.</i>
<i>Singular.</i>	<i>Fæmin.</i>	<i>Plural.</i>
N. <i>Cho & Sa.</i>	Die, deze.	<i>Chos & chifos.</i>
G. <i>Chifos.</i>		<i>Chfo.</i>
D. & Abl. <i>Chifai.</i>		<i>Chaim.</i>
Acc. <i>Chifai.</i>		<i>Chos & chifos.</i>
		<i>Neutr.</i>

Neutr.

<i>Singul.</i>	Dit, dat	<i>Plural.</i>
N. Chata.		Cho.
G. Chis.		Chise.
D. & Abl. Chamma.		Chaim.
Acc. Chata.		Cho.

P O S S E S S I V A.

M.	F.	N.	
Meins / meina / mein / Myne			} gaen gelyk het <i>adject.</i> blinds.
Chains / theina / rhein / Dyne			
Seins / seina / sein / Zyne			

P R O N O M E N Relativum.

<i>Singul.</i>	Zich.	<i>Plural.</i>
Acc. Sis.		Sis.
D. & Abl. Se.		

V O O R B E E L D E N
D E R
G O T T I S C H E C O N J U G A T I E N.

I. Classis.

A C T I V U M.

1. **Daijan** / Deelen.
2. **Fastan** / Vasten, en Vasthouden.
3. **Salbon** / Zalven

INDICATIVUS Praesens & Futurum.

Singul.

1. ik	Daija /	thu	Daijis /	is	Daijeith & daijich.
2.	Fasta /		Fastais /		Fastaith.
3.	Salbo /		Salbos /		Salboith.

Plural.

1. wes	Daijama &	Daijam /	jus	Daijeith /	eis	Daijand.
2.	Fastaima /			Fastaith /		Fastand.
3.	Salboma /			Salboith /		Salbond.

H 3

Voor

GOTTISCHE DECLINATIEN.

zoo nemen ze een ō agter aen, als *dañido* het Gedéelde, *bitoundano* het Bewondere; en worden *gedeclineert* als *hairto* / hebben-
de in *Plurali* *hairtona*; dus dan óók *bitoundanona* in *Plurali*.

PRONOMINA personalia.

<i>Singular.</i>	<i>Ik.</i>	<i>Plural.</i>
N. <i>Ih.</i>		<i>Wit & Weis.</i>
G.		<i>Unfis.</i>
D. & Abl. <i>Mis.</i>		<i>Unghis & Unghis.</i>
Acc. <i>Mih.</i>		<i>Uns.</i>
<i>Singular.</i>	<i>Gy, dy.</i>	<i>Plural.</i>
N. <i>Thu.</i>		<i>Ius.</i>
G.		<i>Istwis & Istwis.</i>
D. & Abl. <i>Thus.</i>		<i>Istwis.</i>
Acc. <i>Thuk.</i>		<i>Plural.</i>
<i>Singul.</i>	<i>Hy.</i>	<i>Eis.</i>
N. <i>Is.</i>		<i>Iz.</i>
G. <i>Is.</i>		<i>In.</i>
D. & Abl. <i>Imma.</i>		<i>Ius.</i>
Acc. <i>Ina.</i>		<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>	<i>Zy.</i>	
N.		<i>Izo.</i>
G. <i>Izos.</i>		
D. & Abl. <i>Izai & tja.</i>		<i>Ijos.</i>
Acc. <i>Izai & tja.</i>		

PRONOMINA Demonstrativa.

	<i>Mascul.</i>	<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>	<i>Die, deze.</i>	<i>Chai & Chisai.</i>
N. <i>Chis & Sa.</i>		<i>Chisi.</i>
G. <i>Chis.</i>		<i>Chaim.</i>
D. & Abl. <i>Chamma.</i>		<i>Chang & Chifans.</i>
Acc. <i>Chana.</i>		
	<i>Femin.</i>	<i>Plural.</i>
<i>Singular.</i>	<i>Die, deze.</i>	<i>Chos & chifos.</i>
N. <i>Cho & Sa.</i>		<i>Chifo.</i>
G. <i>Chifos.</i>		<i>Chaim.</i>
D. & Abl. <i>Chisai.</i>		<i>Chos & chifos.</i>
Acc. <i>Chisai.</i>		<i>Neutr.</i>

Neutr.

<i>Singul.</i>	Dit, dat	<i>Plural.</i>
N. Chata.		Cho.
G. Chis.		Chise.
D. & Abl. Chamma.		Chaim.
Acc. Chata.		Cho.

P O S S E S S I V A.

M.	F.	N.	
Meins / meina / mein / Myne			} gaen gelyk het <i>adject.</i> blinds.
Chains / theina / rhein / Dyne			
Seins / seina / sein / Zyne			

P R O N O M E N Relativum.

<i>Singul.</i>	Zich.	<i>Plural.</i>
Acc. Sis.		Sis.
D. & Abl. Se.		

V O O R B E E L D E N
D E R
G O T T I S C H E C O N J U G A T I E N.

I. Classis.

A C T I V U M.

1. **Daijan** / Deelen.
2. **Fastan** / Vasten, en Vasthouden.
3. **Salbon** / Zalven

INDICATIVUS Præsens & Futurum.

Singul.

1. ik	Daija /	thu	Daijeis /	is	Daijeith & daijich.
2.	Fasta /		Fastais /		Fastaitch.
3.	Salbo /		Salbos /		Salboich.

Plural.

1. wes	Daijama &	Daijam /	jus	Daijeith /	eis	Daijand.
2.	Fastama /			Fastaitch /		Fastand.
3.	Salboma /			Salboich /		Salbond.

H 3

Voor

64 GOTTISCHE CONJUGATIEN. I. *Classis.*

Voor 't *Futurum Indicativi* word veel al dit *Præsens* gebruykt, dog in gevallen van Bevelgevinge of Ondervraeginge vindmen óók het *Præsens Subjunctivi*.

Præteritum Imperfectum, Perfectum, & Plusquamperf.

Singul.

1.	ik	Dailida/	thu	Dailides/	is	Dailida.
2.		Fastaida/		Fastades/		Fastaida.
3.		Salboda/		Salbodes/		Salboda.

Plural.

1.	weis	Dailidedum/	jus	Dailideduth/	eis	Dailidedum.
2.		Fastaidedum/		Fastaideduth/		Fastaidedum.
3.		Salbodedum/		Salbodeduth/		Salbodedum.

IMPERATIVUS.

2. Persoon. *Singul.* 3. Persoon.

1.	Dailai	thu.	1.	Dailjai	is.
2.	Fastai	thu.	2.	Fastai	is.
3.	Salbai	thu.	3.	Salb...	is.

Plural.

1. Persoon.	2. Persoon.	3. Persoon.
1. Dailjaima weis.	1. Dailjaich & Dailjith jus.	1. Dailjaima eis.
2. Fastaima weis.	2. Fastajich jus.	2. Fastaima eis.
3. Salb.... weis.	3. Salboich jus.	3. Salb.... eis.

SUBJUNCTIVUS, Præsens & Futurum.

Singul.

1.	ik	Dailjai/	thu	Dailjais/	is	Dailjai.
2.		Fastai/		Fastais/		Fastai.
3.		Salb....		Salb....		Salb....

Plural.

1.	weis	Dailjaima/	jus	Dailjaich/	eis	Dailjaima.
2.		Fastaima/		Fastajich/		Fastaima.
3.		Salb....		Salb....		Salb....

Tot deze opengelatenen heb ik geene voorbeelden gevonden; dog gisse die te moeten zyn, Salbou / Salbois / Salboi / Salboima / Salboith / Salboima.

Præ-

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Singul.

1.	<i>ik</i>	<i>Dailidethjau /</i>	<i>thi</i>	<i>Dailidedeis /</i>	<i>is</i>	<i>Dailidedi & idudi.</i>
2.		<i>Fastaidethjau /</i>		<i>Fastaidedeis /</i>		<i>Fastaidedi.</i>
3.		<i>Salbodethjau /</i>		<i>Salbodeis /</i>		<i>Salbedi.</i>

Plural.

1.	<i>twis</i>	<i>Dailidedeima /</i>	<i>jus</i>	<i>Dailidedeith /</i>	<i>eis</i>	<i>Dailidedeina.</i>
2.		<i>Fastaidedeima /</i>		<i>Fastaidedeith /</i>		<i>Fastaidedeina.</i>
3.		<i>Salbodeideima /</i>		<i>Salbodeideith /</i>		<i>Salbodeideina.</i>

INFINITIVUS.

Præsens 1. *Dailjan.* 2. *Fastan.* 3. *Salbon.*

Het *Futurum Infinitivi*, óók *Infinitivus Obliquus* genaemt, neemt du voor zich, evengelyk als *te* by ons; als,

1.	<i>Dailjan.</i>		Deelen.
du	2. <i>Fastan.</i>	<i>te</i>	Vasten.
	3. <i>Salbon.</i>		Zalven.

PARTICIPIIUM.

Præsens 1. *Dailjands.* 2. *Fastands.* 3. *Salbonds.*

Het *Præteritum Imperfectum Indicativi*, word óók te mets uytgedrukt door dit *Participium Præsens*, met behulp van het *Imperfectum Verbi Wizan / Wezen*, even als by ons; naemlyk. *Dailjands was / hy was Deelende.*

De *Substantiva Verbalia Fœminina* kunnen gevormt worden uyt den *Infinitivus* door agterafneminge en verwisseling van *jan* in *eins / an* in *ains / en* in *oins*; als,

Daupains / Doopinge, Doóp, van *Daupjan.*

Uwains / Levinge, Leven, van *Uwan.*

Salbons / Zalvinge, Zalve, van *Salbon.*

Hier in schynt een gelykheyd met onze *Verbalia* in *inge* of *nisse*.

PASSIVUM.

INDICATIVUS *Præsens & Futurum.*

Singul.

1.	<i>ik</i>	<i>Daina & dailjada.</i>	<i>thi</i>	<i>Dainais & dailjazai.</i>	<i>is</i>	<i>Dainith & dailjate.</i>
						2. <i>fastina</i>

64 GOTTISCHE CONJUGATIEN. I. *Classis.*

2. Fastna & fastada / Fastnais & fastazai / Fastnaitih / nith / & ada.
 3. Balbno. Balbnois. Balbnoth.
 3. weis Dailnam. jus Dailneich & dailjanda / eis Dailnand & dailjanda.
 2. Fastnam. Fastnaitih. Fastnand.
 3. Balbnom. Balbnoth. Balbmond.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Singul.

1. ik Dailnoda / thu Dailnodes / is Dailnoda.
 2. Fastnoda / Fastnodes / Fastnoda.
 3. Balbnoda / Balbnodes / Balbnoda.

Plural.

1. weis Dailnodedum / jus Dailnodeduth / eis Dailnodedun.
 2. Fastnodedum / Fastnodeduth / Fastnodedun.
 3. Balbnodedum / Balbnodeduth / Balbnodedun.

SUBJUNCTIVUS Præsens & Futurum.

Singul.

1. ik Dailjausa / thu Dailjaifau / is Dailnai & dailjaidau.
 2. Fastausa / Fastaisau / Fastnai & fastaidau.
 3. Balb. Balb. Balb.

Plural.

1. weis Dail. jus Dailjaindau / eis Dailjaindau.
 2. Fast. Fastaindau / Fastaindau.
 3. Balb. Balb. Balb.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Singul.

1. Dailjaidau / jus Dailnodedeits / is Dailnodedi.
 2. Fastaidau / Fastnodedeits / Fastnodedi.
 3. Balboidau / Balbnodedeits / Balbnodedi.

Plural.

1. weis Dailnodedeima / jus Dailnodedeich / eis Dailnodedeina.
 2. Fastno-

2. *Faſtnodedeima*. *Faſtnodeith*. *Faſtnodedeima*.
 3. *Salbnodedeima*. *Salbnodedeith*. *Salbnodedeima*.

Dat deze 1. Perſoon van den *Sing.* óók nog eenen anderen uytgang (ik giſſe *Dailnodedei* enz.) zal gehad hebben, is niet onwaerſchynlyk uyt het belóóp der andere Perſonen.

I N F I N I T I V U S.

1. *Dailnan* *Dailiths* wairthan of *wiſan*.
 2. *Faſtnan* en *Faſtaiths* wairthan of *wiſan*.
 3. *Salbnan* *Salboths* wairthan of *wiſan*.

P A R T I C I P I U M.

- Præſens*. 1. *Dailnands*. 2. *Faſtnands*. 3. *Salbnonds*.
Præteritum. 1. *Dailiths*. 2. *Faſtaiths*. 3. *Salboths*.

Men vind óók de *Præterita Passiva*, zoo van deze als van de volgende *Classes*, door omſchryving en met behulp van de *Verba Waairthan* / *Worden*, en *Wiſan* / *Wezen*, uytgebeeld; en als dan ſtaet het *Præteritum Participii* daer by gevoegt, als *Dailiths Was* of *Warth* of *Wesi* &c. Hy *Was* of *Wierd* of *Waere Gedeelt*, enz.

NB. Het *deponens*, als *Aſiſnan* (*Reſtare*) heeft in 't *participium Aſiſnands*.

Het *Charaeter* van de *Classis*, der *Verba* doet zich op in 't belóóp van den *Infinitivus*, vergeleken met het *Præterit. Indicat. & Particip. Passivum*.

Dus is dan het *Charaeter* van deze *Classis* in 't *Gottifch*.

1. <i>Dailjan</i> /	<i>Dailida</i> /	<i>Dailiths</i> .
2. <i>Faſtan</i> /	<i>Faſtaida</i> /	<i>Faſtaiths</i> .
3. <i>Salbnan</i> /	<i>Salboda</i> /	<i>Salboths</i> .

En in 't *Nederduyts*.

Deelen, *Déélde*, *Gedéélt*, *oulinks* *Deelede*, *Gedeelet*.
Vaſten, *Vaſtede* of *vaſte*, *Gevaſt*, *oulinks* *Gevaſtet*.
Zalven, *Zalfde*, *Gezalft*, *oulinks* *Zalyede*, *Gezalvet*.

Tot deze *I. Classis* behooren óók de volgende:

Als No. 1.

<i>Afdraugjan</i> / <i>Afdruyſchen</i> , <i>afſorten</i> .	<i>bermen</i> .
<i>Anemahjan</i> / <i>Ontmagtigen</i> .	<i>Araugjan</i> / voor <i>Oogen</i> komen.
<i>Arbaidjan</i> / <i>Arbeyden</i> .	<i>Biſauhtjan</i> / <i>Bezoedelen</i> .
<i>Armjjan</i> / <i>Caarmjan</i> / <i>zich Er-</i>	<i>Blindjan</i> / <i>gabindjan</i> / <i>Blinden</i> .
	<i>Botjan</i> / <i>Baeten</i> .

Diupjan / gadiupjan / Diepen.	Kuhjan / bikuhjan / Kuffen.
Daupjan / Doopen.	Lagjan / galagjan / Leggen, stellen.
Domjan / Oordeelen. Gadomjan / Veroordeelen.	Laisjan / onderwyzen, Leeren.
Drankjan / gadrankjan / Drenken.	Larjan / Letten, verletten.
Frijan / Haeten.	Laugnjan / galaugnjan / Loochenen.
Frodjan / Voeden.	Lausjan / galausjan / Lossen, verlossen, Loozen.
Fulljan / gafulljan / Vullen, vervullen.	Lewjan / galewjan / Leveren, overleveren.
Gadailjan / Deelen.	Luhjan & liugjan / Ligten, uytligten.
Gadauthjan / gadauthjan / Dooden.	Maurthjan / Moorden.
Galaubjan / Gelooven, vertrouwen. Uslaubjan / Verloven, toelaten.	Meljan / Schryven.
Gahastjan / Heften, aenhegten.	Merjan / Verkondigen. Umerjan / door Maere verbreyden.
Garaitjan / Rigten.	Motjan / gamotjan / Gemoeten, ontmoeten.
Gasuljan / Grondvesten.	Nannjan / Noemen, Benamen.
Gastwogan / Zeer zuchten, zwogen.	Nasjan / Ganasjan / Genezen, behouden.
Hailjan / gahailjan / Heelen, genezen.	Natjan / ganatjan / Nat maken.
Hatjan / Haeten.	Nauthjan / Nootzaeken.
Hausjan / gahausjan / Hooren.	Nrauserjan / Profeteren.
Hnaignjan / gahnaignjan & Hnaitwjan / gahnaitwjan / Neygen, doen nederbuygen, vernederen.	Quistjan / fraquistjan / usquistjan / Verquisten, verderven, verliezen.
Hrainjan / gahrainjan / Reynigen.	Rahnjan / garahnjan / Rekenen.
Hropjan / Roepen.	Rahjan / ufrahjan / Rekken, uytrekken.
Hugjan / gahugjan / Meenen, waenen.	Raupjan / Roopen, plukken.
Huljan / gahuljan / Dekken.	Rignjan / Regenen.
Hungrjan / Hongeren.	Rodjan / Spreken. Wirodjan / mompelen, morren.
Ibnjan / ga-ibnjan / Effenen.	Salian / gasalian / Herbergen.
Inbranjan / Branden.	Sandjan / Zenden.
Idweitjan / Wyten, verwyten.	
Kannjan / gaskannjan / Bekent maken.	
Kausjan / Keuren, proeven.	

Sat:

Batjan / gafatjan / Zetten, stellen.

Baur'an / Zorgen.

Bigjian / gafigjian / Zegelen.

Bhaftjan / Schaffen, bereyden.

Bhahtjan / gashahjan / Beschadigen.

Bokjan / Zoeken, onderzoeken.

Bothjan / gafothjan / Verzadigen.

Stratwan / gastreetwan / Strooijen.

Taifanjan / gataifanjan / Beteekenen, aenwyzen.

Tamjan / gatamjan / Temmen.

Taujan / gataujan / Doen.

Thaur'sjan / Dorsten, **gathaur'sjan /** Dor maken, verdroogen.

Thragjan / Loopen, Draven.

Thraffjan / gathraffjan / Troo-
En derzelter *Composita.*

Als No. 2.

Andstauran / Aenftieren.

Gabatnan / Baten.

Gafafan / Bewaren, Vasthouden.

Gairnan / Begeeren.

Gakunnan / Bekennen.

Gaweilan / Wylen.

Haban / Hebben.

Haldan / Hoeden.

Saurgan / Zorgen.

Ueifan / galeifan / Lyken, gelyken, behagen.

Uiban / Leven.

En derzelter *Composita.*

Als No. 3.

Uitron / Bedelen.

sten.

Timrjan / gatimrjan / Timmeren, bouwen.

Ufarshadwan / Overschaduwen.

Urraisjan / Doen ontftaen, verwekken.

Wagjan / Waggelen.

Wahjan / uftwahjan / Wekken.

Waljan / Kiezen.

Walwan / Wentelen.

Wandjan / gatwandjan / Wenden.

Wardjan / Bewaeren.

Warjan / Weeren.

Warmjan / Warmen.

Wasjan / gatwasjan / Kleeden, Gewaed aendoen.

Wenjan / gatwenjan / Waenen, meenen.

Wrothjan / Wroegen, berigten.

Warhan / Merken.

Waurnan / Overbezorgt zyn.

Wunan / Meynen.

Wiron / Roeren, schudden.

Shaidan / Scheyden.

Shaman / Schaemen.

Tratwan / Vertrouwen.

Thulan / gathulan & thuban / Dulden.

Wahan / gatwahan / Waken.

Waldan / gatwaldan / Geweld of magt hebben.

Weihsan / gatwehsan / Wyden.

Pifhon / Viffen.

Galeifon / zich Gelyk maken.

Gafalbon / Zalven.

Skauron / Reynigen.

Gatwendon / Wonden.

Spillon / gaspillon / Spellen, voor-
spellen.

Horinon / Overspel doen.

Stwigion / Zwegelen.

Laitwon / hilaigwon / Lekken.

Ushulon / Uythollen.

Luston / Lusten.

Wainon / Weenen.

Raubon / biraubon / Rooven, be-
rooven.En derzelve *Composita.*II. *Classis.*

A C T I V U M.

1. Speitwan / Spygen. 2. Bindan / Binden. 3. Niman / Nemen.
4. Ganutan / Genieten. 5. Gabairan / Baeren.
6. Wairpan / Werpen.

INDICATIVUS, *Præsens & Futurum.**Singul.*

1. ik Speitwa / thu Speitwis / is Speitwih.

Plural.

1. weis Speitwam &- airna / jus Speitwih / eis Speitwand.

Dus mede.

2. ik Binda. 3. ik Nima. 4. ik Ganiuta. 5. ik Gabaira.
-
6. ik Wairpa. enz.

*Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.**Singul.*

1. ik Spaitw /	thu Spaitot /	is Spaitw.
2. Wand /	Wandt /	Wand.
3. Nam /	Namt /	Nam.
4. Ganaut /	Ganautt /	Ganaut.
5. Gabar /	Gabart /	Gabar.
6. Warp /	Warpt /	Warp.

Plur.

1. weis Spi- & Spaitwam / jus Spi- & Spaitwih / eis Spi- &
Spaitwun.
2. Bundum / Bunduth / Bundum.
3. Nemum / Nemuth / Nemun.
4. Ganu- & Ganautum / Ganu- & Ganaututh / Ganu- &
Ganautun,
5. Ga-

5.	Gaberum/	Gaberuth/	Gaberun.
6.	Waurpum/	Waurputh/	Waurpun.

IMPERATIVUS.

2. Perf.

<i>Sing.</i>						
1.	Speito/	2. Bind/	3. Dim/	4. Ganiut/	5. Gabair.	6. Wairp/thu.
<i>Plural.</i>						
1.	Spitwich/	2. Bindith/	3. Dimith/	4. Ganiutith/	5. Gabairith.	6. Wairpith/ &-paith/ jus.

Voorts de 3. Perf. van den *Sing.* beneffens de 1. en 3. Perf. vanden *Plur.* evenééns als by het *presens* van den *subjunctivus*, alléén 't *pro-nomen* agter, en niet voor 't *Verbum* te stellen.

SUBJUNCTIVUS, Praesens & Futurum.

<i>Sing.</i>			
1.	ik Speitwau/	thu Speitwais/	is Speitwai.
<i>Plur.</i>			
1.	weis Speitwam/	jus Speitwath/	eis Speitwaina.
Aldus óók.			
2.	ik Bindau.	3. ik Dimau.	4. ik Ganiutau.
			5. ik Gabairau.
			& 6. ik Wairpau.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

<i>Sing.</i>			
1.	ik Spi- & Spaitwau/	thu Spi- & Spaitweis/	is Spi- & Spaitwi.
2.	Bundau/	Bundeis/	Bundi.
3.	Pemau/	Pemeis/	Pemi.
4.	Ganu- & ganautau/	Ganu- & ganauteis/	Ganu- & ganauti.
5.	Gaberau/	Gabereis/	Gaberi.
6.	Waurpau/	Waurpeis/	Waurpi.
<i>Plur.</i>			
1.	weis Spi- & Spaitweima/	jus Spi- & Spaitweith/	eis Spi- & Spaitweima.
2.	Bundeima/	Bundeith/	Bundeina.
3.	Pemeima/	Pemeith/	Pemeina.
		I 2	4. Ge

4. **Ganu- & ganau-teina / Ganu- & ganau-teich / Ganu- & ganau-teina.**
 5. **Gabereima / Gabereich / Gabereima.**
 6. **Waurpeima / Waurpeich / Waurpeima.**

I N F I N I T I V U S.

1. **Speitwan.** 2. **Bindan.** 3. **Piman.** 4. **Ganiutan.**
 5. **Gabairan.** 6. **Wairpan.**

Voor welke in *Casu obliquo* du gevoegt word, even als by ons **T E**, als du **Speitwan / Te Spygen**, enz.

P A R T I C I P I U M.

Præsens.

1. **Speitwands.** 2. **Bindands.** 3. **Pimands.** 4. **Ganiutands.**
 5. **Gabairands.** 6. **Wairpands.**

P A S S I V U M.

INDICATIVUS, Præsens & Futurum.

Singul.

1. **ik Speitwada / thu Speitwaza / is Speitwada & speitwath.**

Plural.

1. **wes Speitw... ius Speitwanda / eis Speitwanda.**

Aldus, 2. **ik Bindada.** 3. **ik Pimada.** 4. **ik Ganiutada.**
 5. **ik Gabairada;** & 6. **ik Wairpada. &c.**

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

1. Speit-
& spaitw-
2. Bind-
3. Pim-
4. Ganut-
& ganaut-
5. Gaber-
6. Waurp- | } | -noda / -nodes / -noda / in <i>Sing.</i>
-nodedum / -nodeduth / -nodedum / in <i>Plur.</i> |
|---|---|---|

SUB-

II. *Classis*. GOTTISCHE CONJUGATIEN.
SUBJUNCTIVUS, Præsens & Futurum.

Singul.

1. *ik Speitwauſa / thu Speitwauſau / is Speitwaidau.* } dus ook
Plural. } de an-
 1. *weis Speitw... juſ Speitw... eis Speitwaidau.* } dere.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

1. Spi- & spaitw-)	} -nod.... -nodedeis / -nodedi / in <i>Sing.</i>
} -nod.... -nodedeith / -nodedeins / in <i>Plur.</i>
2. Bund-	
3. Pim-	
4. Ganut- & gansaut-)	
5. Gaber-	
6. Waurp-	

PARTICIPIIUM.

1. *Spi- & spaitwans.* 2. *Bundans.* 3. *Pimans.* 4. *Ganu- & gansautans.* 5. *Gabaurans.* 6. *Waurpans.*

By het *Participium* de hulpwoorden *Wairthan* of *Wisan* gevoegt zynde, zoo heefmen den *Infinitivus*, als *Bundans Wairthan* of *Wisan* enz.

Het *Character* van deze *Classis* is in 't *Gottisch*.

1. <i>Speitwan /</i>	<i>Spaitw /</i>	<i>Spi- & spaitwans.</i>
2. <i>Bindan /</i>	<i>Band /</i>	<i>Bundans.</i>
3. <i>Piman /</i>	<i>Pam /</i>	<i>Pimans.</i>
4. <i>Ganiutan /</i>	<i>Gansaut /</i>	<i>Ganu- & gansautans.</i>
5. <i>Gabairan /</i>	<i>Gaber /</i>	<i>Gabaurans.</i>
6. <i>Wairpan /</i>	<i>Warp /</i>	<i>Waurpans.</i>

Zynde in 't *Nederduytsch*.

1. <i>Spygen,</i>	<i>Speeg,</i>	<i>Gespegen.</i>
2. <i>Binden,</i>	<i>Bond & band,</i>	<i>Gebonden.</i>
3. <i>Nemen,</i>	<i>Nam,</i>	<i>Genomen.</i>
4. <i>Genieten,</i>	<i>Genoot,</i>	<i>Genoten.</i>
5. <i>Baeren,</i>	<i>Baerde,</i>	<i>Gebaert.</i>
6. <i>Werpen,</i>	<i>Wierp,</i>	<i>Geworpen.</i>

Deze

Deze volgende behooren mede tot deze *Classis.*

Als No. 1.

Andbreitan / Bestrafpen.
Bisprewan / Bespygen, bespuwen.
Diskreitan / Ryten.
Dreiban / Dryven, uythollen.
Greipan / faitgreipan / Grypen.
Hneiwān / Nygen, daelen, buygen.

Jungaleithan / Inglyden, ingaen.
Reithan / galeithan / Gaen.
Reisan / urreisan / Ryzen, ver-ryzen.
Schewan / Schynen.
Sneithan / Slagten.
Sneizan / Snyder.
Steigan / gasteigan / Stygen.

En derzelver *Composita.*

Als No. 2.

Anafihan / Aenbevelen.
Andbindan / Ontbinden.
Breihan / Breken.
Brimnan / **Afbrimnan** / Branden.
Dringhan / Drinken.
Duginnan / Beginnen.
Finthan / Bevinden, Vernemen.
Fragildan / Vergelden.

Rinnan / Komen, **garinnan** / runnen, te samen Loopen, **birinnan** / berennen, omringen.
Sigtwan / Zinken.
Singtwan / Lezen.
Spinnan / Spinnen.
Windan / Winden.

En derzelver *Composita.*

Als No. 3.

Brimnan / Benemen, **franiman** / **ganiman** / aennemen, ontfangen.
Quiman / komen, **gaquiman** / byeenkomen, **anaquiman** / aen-
 En derzelver *Composita.*

komen, overkomen.
Srehan / Stelen.
Wreihan / **gabwreihan** / Vervolgen, Wreken.

Als No. 4

Biudan / **anabiudan** / Bevelen, gebieden.
Dziusan / **gadziusan** / Vallen, Druyschen.
Guitan / Gieten.
Hiutan / Genieten, bekomen.
 En derzelver *Composita.*

Asthuusan / Uytkiezen tot verwerpinge.
Thuhan / Togen.
Chluhan / **Gathluhan** / Vlieden, Vlughten.
Asthuutan / Verdrieten.

Als

Als No. 5.

Pabairan / **usbairan** / Dragen, **bairan** / doordragen; **unbairan** / onvrugtbær zyn.
 Beuren, en óók Antwoorden;
arbairan / aendragen; **rbairan** /
 En derzelve*r* *Composita*.

Als No. 6.

Bairgan / **gabairgan** / Bergen. **fscheuren**.
Balwairpan / Werpen. **Wairthan** / Werden, Worden.
Tairan / **gatairan** / Tornen,
 En derzelve*r* *Composita*.

III. Classis.

A C T I V U M.

1. **Hafjan** / Heffen. 2. **Bidjan** / Bidden. 3. **Ufan** / Lezen, vergaderen. 4. **Chwahan** / Waffchen. 5. **Saigan** / Zien.
 6. **Standan** / Staca. 7. **Ukan** / Luyken, sluyten.

INDICATIVUS, Præsens & Futurum.

Sing. 1. **ik** **Hafa** / **thu** **Hafis** / **is** **Hafich**.
Plur. 1. **wes** **Hafjama** / **jus** **Hafich** / **eis** **Hafjand**.

Aldus mede 2. **ik** **Bidja** / enz.

Sing. 3. **ik** **Ufa** / **thu** **Ufis** / **is** **Ufich**.
Plur. 3. **wes** **Ufama** / **jus** **Ufich** / **eis** **Ufand**.

Aldus óók 4. **ik** **Chwaha**. 5. **ik** **Saiga**. 6. **ik** **Standa** / en
 7. **ik** **Uka**. enz.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Sing. 1. **ik** **Hof** / **thu** **Hoft** / **is** **Hof**.
Plur. 1. **wes** **Hofum** / **jus** **Hofuth** / **eis** **Hofun**.

Zoo mede 4. **ik** **Chwoh** / en 6. **ik** **Stoch**. enz.

Sing. 2. **ik** **Bad** / **thu** **Badt** / **is** **Bad**.
Plur. 2. **wes** **Bedum** / **jus** **Beduth** / **eis** **Bedun**.

Dus óók 3. **ik** **Uas** / en 5. **ik** **Saq**. enz.

Sing. 7. **ik** **Uauk** / **thu** **Uaukt** / **is** **Uauk**.
Plur. 7. **wes** **Uukum** / **jus** **Uukuth** / **eis** **Uukun**.

I M P E R A T I V U S.

2. Persoon.

Sing.

1. *Hafei.* 2. *Bidri.* 3. *Nis.* 4. *Chwah.* 5. *Saiq.* 6. *Stand.*
7. *Nuk thu.*

Plur.

1. *Hafaiid.* 2. *Bidjaiid.* 3. *Nisith.* 4. *Chwahith.* 5. *Saiqith.*
6. *Standith.* 7. *Nukith jus.*

De 3. Pers. van den *Singul.* beneffens de 1. en 3. Pers. van den *Pluralis* evenéens te stellen, als by het *Præsens Subjunctivi*, alléén 't *Pronomèn* agter, en niet voor het *Verbum*.

S U B J U N C T I V U S, *Præsens & Futurum.*

Sing. 1. *ik Hafau /* *thu Hafaïs /* *is Hafaï.*
Plur. 1. *weis Hafama /* *jus Hafaiith /* *eis Hafaina.*

Dus mede, 2. *ik Bidjau.* enz.

Sing. 3. *ik Nisau /* *thu Nisais /* *is Nisai.*
Plur. 3. *weis Nisam / &-aima /* *jus Nisaiith /* *eis Nisaina.*

Zoo insgelyks 4. *ik Chwahau.* 5. *ik Saiqau.* 6. *ik Standau.*
en 7. *ik Nukau.* enz.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Sing. 1. *ik Hofau /* *thu Hofeis /* *is Hofi.*
Plur. 1. *weis Hofeima /* *jus Hofeith /* *eis Hofeina.*

Zoo óók 4. *ik Chwohau /* en 6. *ik Stothau.* enz.

Sing. 2. *ik Bedau /* *thu Bedeis /* *is Bedi.*
Plur. 2. *weis Bedeima /* *jus Bedeith /* *eis Bedeina.*

Dusdanig óók 3. *ik Nesau /* en 5. *ik Segau /* enz.

Sing. 7. *ik Nukau /* *thu Nukeis /* *is Nuki.*
Plur. 7. *weis Nukeima /* *jus Nukeith /* *eis Nukeina.*

I N F I N I T I V U S.

1. *Hafjan.* 2. *Bidjan.* 3. *Nisan.* 4. *Chwahjan.* 5. *Saiqjan.*
6. *Standan /* en 7. *Nukan.*

De *Casus Obliquus* neemt du voor zich.

P A R-

PARTICIPIIUM.

Præsens.

1. *Hassands.* 2. *Bidjands.* 3. *Lisands.* 4. *Chwohands.*
 5. *Saigands.* 6. *Standands.* en 7. *Luhands.*

PASSIVUM.

INDICATIVUS, Præsens & Futurum.

<i>Sing.</i> 1.	<i>ih</i> <i>Hassada</i> /	<i>thu</i> <i>Hassaja</i> /	<i>is</i> <i>Hassada.</i>
<i>Plur.</i> 1.	<i>weis</i> <i>Haf</i>	<i>jus</i> <i>Hassanda</i> /	<i>eis</i> <i>Hassanda.</i>

Dus ook No. 2.

<i>Sing.</i> 3.	<i>ih</i> <i>Lisada</i> /	<i>thu</i> <i>Lisaja</i> /	<i>is</i> <i>Lisada.</i>
<i>Plur.</i> 3.	<i>weis</i> <i>Lif</i>	<i>jus</i> <i>Lisanda</i> /	<i>eis</i> <i>Lisanda.</i>

Desgelyks mede No. 4. 5. 6. & 7.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

1. <i>Hof-</i>	} - <i>noda</i> / - <i>nodes</i> / - <i>noda</i> / in <i>Sing.</i> dog in <i>Plural.</i> - <i>nodedum</i> / - <i>nodeduth</i> / - <i>nodedun.</i>
2. <i>Deb-</i>	
3. <i>Leg-</i>	
4. <i>Chwoh-</i>	
5. <i>Seq-</i>	
6. <i>Stooh-</i>	
7. <i>Luh-</i>	

SUBJUNCTIVUS, Præsens & Futurum.

1.	<i>ih</i> <i>Hassausa</i> /	<i>thu</i> <i>Hassaisau</i> /	<i>is</i> <i>Hassaidau.</i>
		<i>Plural.</i>	
1.	<i>weis</i> <i>Haf</i>	<i>jus</i> <i>Haf</i>	<i>eis</i> <i>Hassaidau.</i>

Dus ook No. 2.

3.	<i>ih</i> <i>Lisausa</i> /	<i>thu</i> <i>Lisaisau</i> /	<i>is</i> <i>Lisaidau.</i>
		<i>Plur.</i>	
3.	<i>weis</i> <i>Lif</i>	<i>jus</i> <i>Lif</i>	<i>eis</i> <i>Lisaidau.</i>

Aldus mede No. 4. 5. 6. & 7.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

1. Hof-	}	-nod...../ -nodedeis/ -nodedi/ in <i>Sing.</i>	
2. Bed-			
3. Les-		}	-nod...../ -nodedeith/ -nodedeina/ in <i>Plur.</i>
4. Chwooh-			
5. Seg-			
6. Stoth-			
7. Luk-			

P A R T I C I P I U M.

1. Hefans. 2. Bidans. 3. Lifans. 4. Chwohans. 5. Saiqans.
6. Standans. 7. Lukans.

Wairthan of **Wifan** / agter dit *Participium* gevoegt, maekt den *Infinitivus* uyt, als **hesans** wairthan of **Wifan**.

Hoewel **Standan** voor zich zelf géén *Passivum* heeft, nogtans is het zelve ten dienste der *Composita* alhier geplaectst.

De *Charakter* van deze *Classis* is dan :

1. Hefan / Hof / Hefans / Heffen, Hief, Geheven.
2. Bidjan / Bad / Bidans / Bidden, Bad, Gebeden.
3. Lifan / Las / Lifans / Lezen, Las, Gelezen.
4. Chwohan / Chwoh / Chwohans / Waschen, Wiefch en Wofch, Gewaschen.
5. Saiqan / Sag / Saiqans / Zien, Zag, Gezien.
6. Standan / Stoth / Standans / Staen, Stond, Gestæen.
7. Lukan / Lauk / Lukans / Luyken, Look, Geloken.

Onder deze *Classis* behooren insgelyks.

Als No. 1.

Athassan / ushassan / ushassan / Ophessen.	Frathjan / Bevroeden.
Andhassan / Antwoorden, ont-heffen.	Blahjan / Lachen. Bistlahjan / Belachen.
	Wahsjan / Wassen, groeijen.

Als

Als No. 3.

Galisan / Lezen, vergaderen.

Iran / **etan** / **fretan** / Eten.

Ligan / Liggen, **ufligan** / ontbreken.

Miran / Meten.

Quithan / Zeggen, **gaquithan** / affpreken, **fraquithan** / vervloeken, **afquithan** / quyten, ontzeggen, **ontlaen**; **faurquithan** /

verschoonen; en **fauraquithan** / voorzeggē.

Sigan / **gasigan** / Zygen, afdaelen.

Sitan / **gasitan** / Zitten.

Giban / Geven; **fragiban** / geven, vergeven; **uſgiban** / wedergeven; **atgiban** / opgeven.

Dog **Giban** en zyne *Composita* hebben in *Sing.* van 't *Præteritum Indicat.* en van den *Imperativus* F in plaetſe van B: als, **Gaf** / **gaſt** / **gaſ** / ende **Gif**: maar in *Plur.* blyft de B, als **Gebum** / **Gibich** / enz.

Als No. 4.

Aſthwahan / **uſthwahan** / Afwaſſchen.

Faran / Vaeren, reyzen.

Frahan / Vragen.

Gaban / Graven; **uſgraban** & **uſgraban** / opgraven.

ſhapan / **gaſhapan** / Scheppen, oul. Schapen, (*creare.*)

ſlahan / Slaen, oul. ſlagen; **afſlahan** / dooden.

ſwaran / Zweeren; **faſſwaran** / verzwereen.

Als No. 5.

Frahan / **graſrahan** / Vraegen, vernemen.

Gaſaigan / Zien, oulinks Sichen;

andſaigan / aenzien; **biſaigan** / bezien; **uſſaigan** / opzien.

Als No. 6.

Gaſtandan / Staen blyven; **afſtandan** / aſtaen; **andſtandan** / wederſtaan; **atſtandan** / miſch-

ſtandan / byſtaen; **biſtandan** / **fauraſtandan** / byſtaen, omſtaen.

Als No. 7.

Galuhan / Luyken; **uſluhan** / ontluyken.

Crudan / **gattrudan** / Treden.

IV. *Classis.*

A C T I V U M.

- 1.
- Tehan*
- / Tikken, aenraeken. 2.
- Haitan*
- / Heeten, [noemen.

*INDICATIVUS, Praesens & Futurum.*Sing. 1. *ih Tcha* / *thu Tchis* / *is Tchih.*Plur. 1. *weis Tcham* / *jus Tchih* / *is Tchand.*Dus mede 2. *ih Haita.**Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.**Singul.*1. *ih Taitoh* / *thu Taitoh* / *is Taitoh.*2. *Haihait* / *Haihait* / *Haihait.**Plur.*1. *weis Taitohum* / *jus Taitohuh* / *is Taitohum.*2. *Haihaitum* / *Haihaituh* / *Haihaitum.**IMPERATIVUS.*2. *Perf. Sing.* 1. *Tch* / 2. *Hait* / *thu.**Plur.* 2. *Tchah* / 2. *Haitaih* / *jus.*De 3. Perfoon van den *Singularis*, beneffens de 1. en 3. *Perf. Plural.* eveneens als by het *Praes. Subjunct.*, mits het *Pronomen* agter en niet voor het *Verbum* te stellen.*SUBJUNCTIVUS, Praesens & Futurum.*Sing. 1. *ih Tchah* / *thu Tchais* / *is Tchai.*Plur. 1. *weis Tcham* / *jus Tchah* / *is Tchaima.*Aldus óók 2. *ih Haitau.**Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.*Sing. 1. *ih Taitohau* / *thu Taitohais* / *is Taitohi.*Plur. 1. *weis Taitohaima* / *jus Taitohah* / *is Taitohaima.*Zoo mede 2. *ih Haihaitau.**INFINITIVUS.*

- 1.
- Tehan.*
- 2.
- Haitan*
- / en in
- Casu Obliquo*
- tu tehan*
- enz.

*PARTICIPIIUM.**Praesens.* 1. *Tchandg.* 2. *Haitandg.**Præteritum.* 1. *Tchahng* / 2. *Haitang.*

In-

IV. *Classis*. GOTTISCHE CONJUGATIEN. 79

Indien men *ai* voegt agter een *Consonant*, die gelyk is aenden éérsten *Consonant* van de Wortelsilb, als *t* in *Cehan* / en *h* in *haitan* / enz. zoo heeft men de voorste Silb, welke in 't *Præteritum* by de *Verba* van deze *Classis* moet voorop gevoegt worden, als 1. *ta* / 2. *hai*. en wyders, by aldien men dan *an* van den *Infinitivus* agter affnyd, zoo heeftmen de 1. Perf. van 't *Præterit.* mits dat men de Wortel-vocaeln *g* / en *ti* / en *ai* / by No. 1. verandere in *g*.

Dus word dan het *Character* van deze *Classis*.

1. *Cehan* / *Caitoh* / *Cehang* / Tikken, aenraeken.
2. *Haitan* / *Haitait* / *Haitang* / Heeten, noemen en bevelen

Zoo óók als No. 1.

Attehan / *attaitoh* / *attechang* / Aenraken, aentikken.

Piehan / *Paisloh* / *Piehans* / Weenen.

Hetan / *Haitloh* / *Hetang* / Laeten, aflacten, zenden: als mede *Hstetan* / *Hstaitloh* &c. Verlacten, wegzenden; en *fraletan* / *af-lacten*, verlaeten.

Gzeitan / *Gaigrot* / *Gzeitang* / Kryten.

Saian / *Saiso* / *Saiang* / Zacijen.

Watan / *Waitoo* / *Watang* / Wacijen.

Als No. 2.

Auhan / *Aiauk* / *Auhang* / Vermeerderen.

Gahaitan / *Gahaitait* / *Gahaitang* / Beloven, en *Audhaitan* / belyden.

Laitan / *lailait* / *laitang* / van Vreugde opspringen, en *bilaitan* / bespotten, belaecken, belasteren.

Maitan / *Maimait* / *Maitang* / Snyder: *hnmaitan* / besnyden, *afmaitan* / affnyden, *usmaitan* / uytfnijden.

Fahan / *Faisah* / *Fahang* / als mede *Gafahan* / vangen, grypen.

Hahan / *Haitah* / *Hahang* / beneffens *Gahahan* / *Hshahan* / Hangen, opgetogen houden.

Slepan / *Saislep* / *Slepang* / en *Gastepan* / Slaepen.

Vermits ik onder alle deze byna geene woorden ontmoet heb, welke tot het *Passivum* betrekkelijk waeren, uitgenomen *haita-za* / *vocaberis*, *haitada* / *vocabitur*, *bilaitada* / *illudetur*, *gahaitada* / *suspensus erat*, en *fraletanda* / *dimittimini*, zoo zag ik my niet in

30 GOTTISCHE CONJUGATIEN. V. *Classis*.

in staet om het *Passivum* op te maken van zulke *Verba*, die van die van de andere *Classes* zoo merkelyk verschillen, dat van dusdaenige *praeterita* geene voetstappen onder onze levendige taelen, ja zelfs myns wetens niet, onder 't oude *Franksheutsche* nogte *Angelsaxische* gevonden worden.

V. *Classis*.

A C T I V U M.

1. *Bzingan* / Brengen. 2. *Chankjan* / Denken. 3. *Waurkjan* / Werken.

INDICATIVUS, *Præsens* & *Futurum*.

<i>Sing.</i> 1.	<i>ik</i> <i>Bzinga</i> /	<i>thu</i> <i>Bzingis</i> /	<i>is</i> <i>Bzingith</i> .
<i>Plur.</i> 1.	<i>weis</i> <i>Bzingaima</i> /	<i>jus</i> <i>Bzingith</i> /	<i>eis</i> <i>Bzingand</i> .
<i>Sing.</i> 2.	<i>ik</i> <i>Chankja</i> /	<i>thu</i> <i>Chankeis</i> /	<i>is</i> <i>Chaukeith</i> .
<i>Plur.</i> 2.	<i>weis</i> <i>Chankjama</i> /	<i>jus</i> <i>Chankeith</i> /	<i>eis</i> <i>Chankjand</i> .

Als No. 2. zoo 3. *ik* *Waurkja*.

Præteritum Imperfectum, *Perfectum* & *Plusquamperfectum*.

<i>Sing.</i> 1.	<i>ik</i> <i>Bzahta</i> /	<i>thu</i> <i>Bzahtes</i> /	<i>is</i> <i>Bzahta</i> .
<i>Plur.</i> 1.	<i>weis</i> <i>Bzahtedum</i> /	<i>jus</i> <i>Bzahredeith</i> /	<i>eis</i> <i>Bzahtedun</i> .

Dus óók 2. *ik* *Chahta* / en 3. *ik* *Waurhta*.

I M P E R A T I V U S.

2. *Perf. Sing.* 1. *Bzing*. 2. *Chankei*. 3. *Waurkei* / *thu*.
Plur. 1. *Bzingith*. 2. *Chankeith*. 3. *Waurkeith* / *jus*.

De andere Personen van den *Imperativus* gelyk by 't *Præsens Subjunctivi*, mits dat het *Pronomen* agter, en niet voor het *Verbum* kome.

SUBJUNCTIVUS, *Præsens* & *Futurum*.

<i>Sing.</i> 1.	<i>ik</i> <i>Bzingau</i> /	<i>thu</i> <i>Bzingais</i> /	<i>is</i> <i>Bzingai</i> .
<i>Plur.</i> 1.	<i>weis</i> <i>Bzingaima</i> /	<i>jus</i> <i>Bzingath</i> /	<i>eis</i> <i>Bzingaina</i> .
<i>Sing.</i> 2.	<i>ik</i> <i>Chankjau</i> /	<i>thu</i> <i>Chankjais</i> /	<i>is</i> <i>Chankjai</i> .
<i>Plur.</i> 2.	<i>weis</i> <i>Chankjam</i> /	<i>jus</i> <i>Chankjath</i> /	<i>eis</i> <i>Chankjaina</i> .

Præteritum Imperfectum, *Perfectum* & *Plusquamperfectum*.

<i>Sing.</i> 1.	<i>ik</i> <i>Bzahtedjau</i> /	<i>thu</i> <i>Bzahredeis</i> /	<i>is</i> <i>Bzahtedi</i> .
<i>Plur.</i> 1.	<i>weis</i> <i>Bzahtedeima</i> /	<i>jus</i> <i>Bzahredeith</i> /	<i>eis</i> <i>Bzahtedeima</i> .

Aldus óók 2. *ik* *Chahtedjau* / en 3. *Waurhtedjau*.

I N-

I N F I N I T I V U S.

1. *Bzingan*. 2. *Chankjan*. 3. *Waurhjan*. hebbende *tu* voor zich in *Casu Obliquo*, als *tu Bzingan/* te brengen.

P A R T I C I P I U M.

Præfens.

1. *Bzingands*. 2. *Chankjands*. 3. *Waurhjands*.

Præteritum of Participium Passivum.

1. *Bzajtans*. 2. *Chajtans*. 3. *Waurhtans*.

P A S S I V U M.

Hier van valt weynig te zeggen.

Het *Præfens* & *Futurum*, zoo van den *Indicativus* als *Subjunctivus*, te stellen als by die van de II. en III. *Classis*.

Van de *Præterita* zonder *Verba auxiliaria* vind ik geene Voorbeelden.

't *Participium* is als boven gemelt: de *Infinitivus* is *bzajtans* *waurhtjan* &c.

Het *Charakter* dezer *Classis* komt dan dus uyt:

1. *Bzingan/ Bzajta/ Bzajtans/* Brengen, Bracht, Gebracht: zoo mede *tobzingan/* aenbrengen, toebrengen.
2. *Chankjan/ Chajta/ Chajtans/* Denken, Dacht, Gedagt: zoo mede *andchankjan/ bithankjan/* bedenken; als mede *thunkjan/ thujta/ thujtans/* denken, docht, gedocht.
3. *Waurhjan/ Waurhta/ Waurhtans/* Werken, Wrocht, Gewrocht: aldus óók *gawaurhjan/* toestellen, bereyden; *stæwaurhjan/* misdoen; *ustwaurhjan/* wel doen.

VI. *Classis*.

In welke de *Anomala* of onregelmatige geplactst zyn.

I N F I N I T I V U S.

1. *Magan/* Mogen. 2. *hunnan/* Kennen. 3. *Witan/* Weten.
4. *Higan/* Hebben. 5. *Chaurhan/* Derven. 6. *Wifjan/* Willen. 7. *Wifan/* Wezen, zyn.

INDICATIVUS, Præsens & Futurum.

Singul. 1. ik Mag / thu Magt / is Mag : zoo mede 2. ik kann /
3. ik Wait / 4. ik Nih / 5. ik Charf; dog Wait heeft
in de 2. *Perfoon* Wait.

Plural. 1. weis Magum / jus Maguth / eis Magun : zoo óók
2. weis Kuumum / 3. weis Witum / 4. weis Nihum /
en 5. weis Chaurbum / &c.

Singul. 6. ik Wijau / thu Wileis / is Wil..... en 7. ik Im / thu
Is / is Ist en Wisich.

Plural. 6. weis Wileima / jus Wileich / eis Wil..... en 7. weis
Sijum jus Sijud / eis Sind en Wefind.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Sing. 1. ik Mahta / thu Mahtes / is Mahta.

Plur. 1. weis Mahtedum / jus Mahteduth / eis Mahtedun.

Dus óók 2. ik Kuntha / weis Kunthedum. 3. ik Wissa / weis
Wiffedum. 4. ik Nihtra / weis Nihredum. 5. ik Chaurf-
ta / weis Chaurstedum. en 6. ik Wilda / weis Wilde-
dum. enz.

Sing. 7. ik Was / thu Wast / is Was.

Plur. 7. weis Wefum / jus Wefuth / eis Wefun.

IMPERATIVUS.

2. *Perf. Plur.*

2. Kunmaich & -neich. 3. Witeich. & 7. Wisaitch / jus.

Tot de andere Personen ontbreken my Voorbeelden.

SUBJUNCTIVUS, Præsens & Futurum.

Sing. 1. ik Magiau / thu Mageis / is Magi.

Plur. 1. weis Mageimai / jus Mageieith / eis Mageina.

Aldus óók 2. ik Kunnau / weis Kunneimai. 3. ik Witau / weis
Witeimai. 4. ik Nihjau / weis Nihjeimai. en 5. ik
Chaurbau / weis Chaurbeimai.

Sing.

VI. *Classis*. GOTTISCHE CONJUGATIEN. 83

Singul. 6. ik Wiljau / thu Wileis / is Wilich. en 7. ik Sijau / thu Sijais / is Sijai.

Plural. 6. weis Wileima / jus Wileich / eis Wileima. en 7. weis Sijaima & Wisam / jus Sijaich / eis Sijaima.

Præteritum Imperfectum, Perfectum & Plusquamperfectum.

Sing. 2. ik Mahterhjou / thu Mahtedeis / is Mahtedi.

Plur. 1. weis Mahtedeima / jus Mahtedeich / eis Mahtedeima.

Aldus mede 2. ik Kunthetjhau. 3. ik Wissertjhau. 4. ik Aihretjhau. 5. ik Chaurstretjhau. & 6. ik Wilbedjhau. &c.

Sing. 7. ik Wesjau / thu Weseis / is Wesi.

Plur. 7. weis Weseima / jus Weseich / eis Weseima.

PARTICIPIIUM.

Præsens.

1. Magands. 2. Kunmands. 3. Witands. 4. Wigands. 5. Chaurbands. 6. Wiljands. & 7. Wisands.

Præter.

2. Kunthys & kunthans. & 7. Weisiths.

Dat de *Infinitivus* by No. 7. niet alleen Wisan / maer óók éertyde Sijan (gelyk als nog by ons *Zyn*) zal geweest zyn, blykt niet duyter uyt het *Præsens & Futur. Subjunctivi*, Sijau &c. en uyt de *Plur.* van 't *Præf. Indicat. Sijum* &c.

Gakunnan / bekennen, bemerken, is van de *I. Classis* 2. hebbende in *Præter. gakunnaida*: dog uskunnan / & uskunnan / bekennen, is van deze *Classis*, gelyk kunnan / zynde derzelve *Præterita uskuntha* / & uskuntha.

Aen geene van deze *Classis* is het *Passivum* eygen, behalven by kunnan / en desselfs *composita*: het eenige Voorbeeld, dat ik van deze gevonden heb, is de 3. *Perf. Sing. Fut. Indicat. gakunnaidau* & uskunnaida / *cognoscetur*.

Tot slot van deze *Classis*, en wyders óók van dit Werk, volgen hier eenige Voorbeelden van het *Verbum, Skulan / debere*, waer toe de óórspronk van ons *Zullen* thys te wyzen is.

Ik **Skal** / ik Moet. **Skuld** **ist** / hy Behoort. **Ik** **Skal** **waark-**
jan / *Job*: IX. 4. Ik Moet werken. **Skulda** / **Skuld** **was** /
 Moest. **Skulda** & **Skuld** **ist-qiman** / hy Moet of Zal komen.
Skuldedum / wy Moesten. en **Skuli** **waarthan** / het Zal zyn
 of worden.

E I N D E.

